Wie *kan* delen, *kan* vermenigvuldigen

De gouverneur van Oost-Vlaanderen als coördinator, bemiddelaar en bruggenbouwer in 2022

GOUVERNEUR
Carina VAN CAUTER
PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

INHOUD

#PLEKVRIJ VOOR OEKRAÏNE

4 Oorlog in Oekraïne, daadkracht bij de lokale besturen

7 Op bezoek bij een opvanggezin in Kruisem

12 Voormalig klooster wordt collectieve opvang in Lochristi

15 Crisisopvang bij Hotel Van Der Valk in Nazareth

WATER, DE REST KOMT LATER

18 Weerbaar Waterland

24 Droog, droger, droogst: een gedeelde verantwoordelijkheid

UW VEILIGHEID, ONZE ZORG

28 Horen, zien en melden

34 Overlast op recreatiedomeinen

42 Wachtdienst voor Adjunct Dir-Med dankzij Medov vzw

48 TOESPRAKEN

56 TOEZICHT EN ADVIES

PROJECT IN DE KIJKER

58 Met koningin Mathilde op de fiets voor het mentaal welzijn

63 Rivierherstel Leie: herstel van natuur en vertrouwen

66 EEDAFLEGGINGEN EN KONINKLIJKE ONTVANGSTEN

VOORWOORD

Beste lezer

Wat een jaar was 2022!?

Wie had na twee jaar crisisbeheer niet eens een gewoon jaar gewild?

De realiteit is evenwel dat de crisissen elkaar bleven opvolgen.

Met de situatie in Oekraïne kwamen nooit geziene energieprijzen. Overheden moesten financieel opnieuw in de bres springen, de inflatie piekte op voor velen ongekende hoogtes, bedrijven kreunden onder de stijgende loon- en energiekosten en de lokale besturen stonden met hun sociale diensten opnieuw in de frontlinie. Het klimaat liet zich evenmin onbetuigd. Waar we twee zomers geleden getroffen werden door dramatische overstromingen, was dit de zomer van de grote droogte.

De oplossingen gaan we niet vinden in de waan van de dag, maar wel door vooruit te denken en plannen te maken. Door de verbeelding te laten spreken: platgetreden paden verlaten, in een breder perspectief redeneren. En door samen te werken, want wie kan delen, kan vermenigvuldigen.

In dit jaaroverzicht geef ik daarom graag beeld en stem aan de mensen op het terrein die dit het afgelopen jaar samen met mij hebben gedaan binnen diverse projecten, bevoegdheden en concrete verwezenlijkingen. Hogescholen en universiteiten, besturen en overheden, veiligheidsdiensten, onze burgers en de vrijwilligers, bedrijven: allemaal samen hebben we het afgelopen jaar de kansen gegrepen die elke crisis met zich meebrengt.

Alles en iedereen aan bod laten komen, was opnieuw onmogelijk.
Ook deze editie van mijn jaaroverzicht is een bundeling van enkele weloverwogen thema's.

Maar de gouverneur is *here to stay*, en een nieuw jaar geeft nieuwe kansen.

De Drie Wijzen kwamen uit… het Oosten.

Hier in Oost-Vlaanderen is alles aanwezig om ook de komende jaren succesvol te zijn.

Uw gouverneur,
Carina Van Cauter

Oorlog in Europa, daadkracht bij de lokale besturen

2022 leek het jaar te worden waarin we die ene langslepende crisis voor een groot stuk achter ons zouden laten, maar nog voor het jaar goed en wel was gestart, viel Rusland met overweldigend militair machtsvertoon een soeverein buurland aan en startte het grootste militair conflict op Europese bodem sinds de Tweede Wereldoorlog. Niet veel later arriveerden de eerste vluchtelingen op het grondgebied van onze provincie. Een adempauze na corona was ons niet gegund. Opnieuw staken de lokale besturen de handen uit de mouwen.

Tijdens de eerste dagen van de oorlog werden vanuit het crisiscentrum en de provinciale en lokale noodplanningsdiensten de nodige voorbereidingen getroffen om voldoende noodopvang te creëren indien er (tien)duizenden vluchtelingen gelijktijdig in ons land zouden aankomen.

De instroom toonde zich gelukkig meer geleidelijk en onder impuls van de oproep #PlekVrij werden in de eerste weken van maart duizenden plaatsen gecreëerd bij burgers, die zich solidair toonden met de Oekraïners en een plaats aanboden in hun eigen huis. Lokale besturen zorgden voor de begeleiding van de gastgezinnen, maar zochten ondertussen ook naar meer duurzame verblijfplaatsen: leegstaande vleugels van woonzorgcentra, jeugdverblijven, kloosters enzovoort. In tussentijd werden de ontheemden ingeschreven bij de lokale besturen, die de sociale begeleiding op zich namen en hielpen met de integratie. In die eerste dagen en weken waren er veel vragen. Hoe kon men mensen inschrijven in het Rijksregister die verbleven bij een gastgezin, zonder dat dat gastgezin hierdoor eventueel een fiscaal nadeel zou ondervinden? Wat met vaccinaties, bescherming tegen infectieziekten en toegang tot gezondheidszorg? De gouverneur zocht mee naar antwoorden en bracht de burgemeesters tijdens het burgemeestersoverleg samen om antwoorden en goede praktijken te delen.

© Belga Image

Op 4 maart werd voor de vluchtelingen uit Oekraïne voor het eerst 'Richtlijn 2001/55/EG' binnen de Europese Unie geactiveerd. Deze richtlijn kent mensen in het geval van massale toestroom van ontheemden een tijdelijke bescherming toe. Door deze beslissing ontvangen ontheemden uit Oekraïne na registratie meteen dit tijdelijk statuut, waardoor ze toegang krijgen tot sociale voorzieningen en mogen werken.

De gouverneur als coördinator

Vanuit de Vlaamse overheid werden de lokale besturen financieel ondersteund door middel van subsidies, die de kosten voor de begeleiding van tijdelijk ontheemden en de kosten van de (inrichting van de) huisvesting moeten compenseren. Er werd ook een Vlaams ondersteuningsteam (VLOT) opgestart, met een afvaardiging per provincie. Deze teams helpen met administratieve vragen, maar evenzeer met de zoektocht naar nieuwe huisvestingsplaatsen en bieden hulp wanneer tijdelijk ontheemden op zoek moeten naar een nieuw onderdak. De gouverneur werd aangesteld als coördinator, die mee de lokale besturen ondersteunt, signalen oppikt en signaleert aan de hogere overheid en helpt om huisvestingsinitiatieven uit te rollen binnen de eigen provincie.

Na een intensieve zoektocht naar een geschikte locatie, begon de Vlaamse overheid, samen met stad Gent, in 2022 aan de bouw van een nooddorp in de Gentse deelgemeente Oostakker. Dit nooddorp moet plaats bieden aan 600 personen en wordt het derde nooddorp in Vlaanderen, nadat er eerder al één werd gebouwd in Mechelen en Antwerpen.

Solidariteit burgers en niet aflatende inzet van lokale besturen

Waar er in het begin van het conflict nog gedacht werd in termijnen van weken, werd al snel duidelijk dat het conflict veel langer zou duren. Ondertussen zijn we meer dan een jaar verder. Dit zorgt dat er een blijvende druk is op de lokale besturen om voldoende huisvesting te voorzien. Naast het feit dat er nog steeds nieuwe ontheemden aankomen, is er ook nood aan duurzame huisvesting voor Oekraïners die bij gastgezinnen verblijven.

Hoewel de huisvesting bij particulieren in eerste instantie als tijdelijk aanzien werd, zien we dat er d.d. 23 januari 2023 in de huisvestingstool nog steeds 1678 plaatsen bij mensen thuis of in een tweede woning geregistreerd staan, tegenover 1277 plaatsen door lokale besturen en sociale huisvestingsmaatschappijen. De solidariteit van de burger is aldus essentieel gebleken, net als de niet aflatende inzet vanuit de lokale besturen doorheen de laatste crisisjaren.

ONDERSTEUNING OVERHEDEN

Om tegemoet te komen aan de extra kosten waarmee de lokale besturen geconfronteerd worden, d.i. voor de begeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne en het organiseren van (collectieve) huisvesting, creëerden zowel de federale als de Vlaamse overheid een ondersteuningskader(*).

Federale overheid

Vanuit de federale overheid krijgen de OCMW's de eerste vier maanden 135% van het toegekende equivalent leefloon terugbetaald. Vanaf maand vijf daalt dit tot 125%. Met de extra middelen kunnen de OCMW's hun dienstverlening versterken en worden ze gecompenseerd voor het extra werk.

Vlaamse overheid

De Vlaams overheid voorziet in een tussenkomst voor de kosten verbonden aan de huisvesting van tijdelijk ontheemden. Samengevat zijn er volgende tussenkomsten:

1. **Begeleiding van ontheemden**
   - eind juni 2022: (aantal meerderjarige tijdelijk ontheemden in de gemeente + aantal minderjarige Oekraïners) * 400 * 0,45
   - eind september 2022: (aantal meerderjarige tijdelijk ontheemden in de gemeente + aantal minderjarige Oekraïners) * 400 * 0,45
   - eind december 2022: (aantal meerderjarige tijdelijk ontheemden in de gemeente + aantal minderjarige Oekraïners) * 400 * 0,3
   - eind februari 2023: (aantal meerderjarige tijdelijk ontheemden in de gemeente + aantal minderjarige Oekraïners) * 400 * 0,30

2. **Subsidies voor publieke huisvesting**

   a. Eenmalig
   - Indien er geen opknapwerken nodig zijn, krijgt het lokaal bestuur eenmalig 1000 euro per slaapplek.
   - Indien er wel opknapwerken nodig zijn, krijgt het lokaal bestuur eenmalig 400 euro per slaapplek en maximaal 2500 euro per slaapkamer en 2500 euro voor het geheel van de gemeenschappelijke delen.

   b. Maandelijks

   Elke maand krijgt het lokaal bestuur nog een bedrag voor de ondersteuning en begeleiding van tijdelijk ontheemden die gehuisvest zijn in een publieke collectieve huisvesting.
   - 1-14 slaapplekken: 65 euro/slaapplek/maand
   - 15-49 slaapplekken: 220 euro/slaapplek/maand
   - ≥ 50 slaapplekken: 270 EUR/slaapplek/maand

Daarnaast worden ook de reële kosten van een nooddorp vergoed.
In Oost-Vlaanderen komt er in de loop van 2023 een nooddorp in Gent.
Er is ook nog een tussenkomst voor huisvesting in jeugdverblijven, vakantiewoningen, assistentiewoningen en hotels.

(*) Bedragen en voorwaarden van toepassing sinds 01/01/2023.

België

Aantal certificaten tijdelijke bescherming uitgereikt door de Dienst Vreemdelingenzaken (FOD Binnenlandse Zaken):

64.370

61%
vrouw

39%
man

66,7%
volwassenen

33,3%
minderjarigen

Oost-Vlaanderen

Aantal ontheemden ingeschreven in het Rijksregister:

5493

Totale capaciteit bij particulieren:

1678
slaapplekken

Totale capaciteit publieke opvang:

1277
slaapplekken

(*) Cijfers d.d. 23/01/2023

Op bezoek bij een gastgezin in Kruisem

“Onze dankbaarheid is zo groot”

De oorlog in Oekraïne bracht een grote golf van solidariteit op gang. Met de hashtag #PlekVrij gaven heel wat burgers te kennen dat ze zelf ontheemden wouden opvangen. In Kruisem vonden Natalia (47) en haar dochter Anna (13) een onderkomen bij Roy en zijn gezin. Oudste dochter Anastasiia (26) woont met haar dochtertje Sonia (5) en oma Hannah (87) bij een ander gastgezin in dezelfde gemeente. De gouverneur ging tijdens een bezoek met hen in gesprek.

(v.l.n.r.) Anna, Hannah, Anastasiia, Roy, Natalia, gouverneur Carina Van Cauter, schepen Bernard della Faille d’Huysse en burgemeester Joop Verzele.

Anna, medewerker van het Sociaal Huis, zorgt als tolk voor een vlot gesprek met Anastasiia, haar moeder Natalia en oma Hannah.

Vier generaties samen in Kruisem. Hoe komt dat?

Anastasiia: "Ik kom uit Charkov. Op 24 februari werd ik 's ochtends wakker van de bombardementen. Ik ging samen met mijn dochtertje schuilen in een ondergronds metrostation. Daar zijn we 11 dagen gebleven. Er was amper eten en geen elektriciteit of verwarming. Contact met familie of vrienden was niet mogelijk. Ik besloot om te vluchten naar Polen, omdat het daar veiliger is. Via de tunnels bereikten we een treinstation, van waar we naar Polen zijn gereisd en zo verder naar Brussel. Het was een lange en moeilijke reis. Uiteindelijk ben ik in Kruisem terechtgekomen."

Natalia: "Mijn mama, jongste dochter en ik wonen in een klein dorpje in Oost-Oekraïne, op 25 kilometer van de Russische grens. Toen daar in augustus een raket insloeg op het shoppingcenter en er veel doden vielen, hebben we beslist om ook te vluchten."

Roy: "Anastassia en haar dochtertje verblijven bij een bevriend gastgezin. In augustus vertelde zij daar dat haar mama, zus en oma ook besloten hadden om naar België te komen. Toen mijn vrouw en ik dat hoorden, keken we naar elkaar en zeiden we: kom maar af. Natalia en haar dochter Anna wonen nu bij ons in de leefkelder. Oma Hannah woont bij Anastassia."

Hoe verloopt dat samen leven?

Roy: "Heel goed. Het klikte van bij het begin. We hebben dan ook goed nagedacht over onze keuze. De badkamer en keuken delen we, maar daarnaast heeft iedereen zijn eigen ruimte. Dat helpt. We kunnen nog ruzie maken in ons eigen huis (lacht). Alles begint met afspraken maken, en ook tijd voor het eigen gezin is belangrijk. We gaan bijvoorbeeld vaak op uitstap en voelen daarbij niet de verplichting om Natalia en haar familie ook mee te vragen. Zo heeft iedereen eens tijd en ruimte voor zichzelf."

Natalia: "Wij zijn Roy en zijn gezin ontzettend dankbaar. Ook veel dank aan de gemeente voor alle steun."

Roy: "Het is de eerste keer in mijn volwassen bestaan dat oorlog zo dichtbij komt. Dan is het toch onmogelijk om je ogen daarvoor te sluiten en niets te doen…"

Wat is de grootste barrière: de taal?
Roy: "In het begin behielpen we ons met Google Translate, maar ondertussen spreken mijn vrouw en ik voornamelijk Nederlands met hen. Dat is ook de beste manier om de taal onder de knie te krijgen. Anna, de jongste dochter van Natalia, kan ondertussen al enkele woordjes Nederlands."

Natalia: "En ze verbetert mijn uitspraak (lacht). Drie keer per week volgen we vier uur Nederlandse les. Als ik beter Nederlands kan spreken, dan kan ik mijn job – ik ben een boekhouder – hier in België ook doen."

Roy: "Ze zijn echt bijzonder gemotiveerd. Ik vind wel dat ze veel minder open en spontaan zijn dan ons. We moeten er echt alles uitsleuren, maar dat lijkt me normaal gezien wat ze hebben meegemaakt."

Natalia: "Wij willen jullie niet lastigvallen, want jullie doen al zoveel voor ons."

Hoe zien jullie de toekomst?
Anastassia: "We missen Oekraïne enorm, maar durven niet terugkeren. Het is er niet veilig. Eigenlijk willen we het liefst in België blijven. Belgen zijn zo gelukkige mensen. Als je hen in de ogen kijkt, dan beginnen ze spontaan te zwaaien of te praten."

Natalia: "Mijn grootste wens is dat de oorlog stopt. Ik heb veel tijd nodig gehad om te beseffen dat deze oorlog echt is, dat zoiets kan in de 21ste eeuw, en eigenlijk vind ik het nog altijd moeilijk om te geloven. We kunnen niet genoeg herhalen hoe dankbaar we zijn voor wat Roy en zijn gezin voor ons doen. Ze zijn ondertussen zoals familie voor ons."

Roy: "Graag gedaan!"

Dit interview kon plaatsvinden dankzij Anna, tolk en ervaringsdeskundige. Ze werkt op het Sociaal Huis van Kruisem en begeleidt er heel wat Oekraïense ontheemden en gastgezinnen.

"Ik ben jaren geleden samen met mijn partner gevlucht uit Tsjetsjenië. Het OCMW van Kruisem heeft mij geholpen en ondertussen ben ik er zelf aan de slag. Ik ben het bestuur van Kruisem heel dankbaar dat ik de kans krijg om voor hen te werken en mijn levenservaring te kunnen gebruiken in functie van de maatschappij en heel specifiek voor Kruisem. Mijn ouders wonen nog in Tsjetsjenië, dus een stukje van mijn hart zal voor altijd daar zijn, maar ik ben echt graag in Kruisem. Ik kan me heel goed inbeelden wat Oekraïners nu meemaken. Dat brengt ook bij mij heel wat emoties en herinneringen naar boven. Zeker in het begin van deze crisis was dit voor mij zwaar. Nu ben ik vooral blij dat ik kan helpen."

“Wij kiezen voor maximale spreiding in functie van integratie”

Ook **burgemeester Joop Verzele** was, samen met schepen en voorzitter van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst baron Bernard della Faille d’Huysse, aanwezig tijdens het bezoek. Het is geen geheim dat de instroom van ontheemden uit Oekraïne het crisismanagement van de lokale besturen opnieuw voor grote uitdagingen heeft geplaatst. Hoe kijkt de burgemeester terug op de inspanningen die Kruisem in 2022 heeft geleverd?

"Om de eerste noden in te vullen, stelden we enkele kamers ter beschikking in een hotel op het op- en afrittencomplex aan de E17. Vrij snel daarna volgde een oproep naar gastgezinnen onder onze bevolking. Daarbij benadrukten we meteen dat we bij voorkeur op zoek waren naar gezinnen die over een aparte leefruimte beschikten. Onze schepen – baron Bernard della Faille d'Huysse – heeft in het verleden al vluchtelingen opgevangen en wist vanuit die persoonlijke ervaring dat dit bijzonder belangrijk is om elkaar op die manier zowel fysiek als mentaal de nodige ruimte te geven. Er kwam heel wat reactie. Al werd wel onmiddellijk duidelijk dat screening noodzakelijk was, omdat er altijd mensen met slechte bedoelingen zijn, maar ook omdat je zo'n engagement absoluut niet mag onderschatten.

Daarbij hebben we als relatief kleine gemeente een voordeel: we kennen onze inwoners persoonlijk. Bovendien is onze sociale dienst dankzij de fusie breed uitgebouwd in relatie tot ons aantal inwoners. Onze medewerkers zijn alle kandidaat-gastgezinnen dan ook persoonlijk kunnen gaan bezoeken. Ook in de verdere begeleiding en opvolging heeft onze sociale dienst geweldig werk geleverd. Hun betrokkenheid was en is bijzonder groot, niet in het minst omdat één van de medewerkers, Anna, zelf ooit is gevlucht. Haar persoonlijke ervaringen hebben zeker bijgedragen in onze aanpak.

We kiezen er als college bewust voor om in functie van integratie aan maximale spreiding te doen en dus niet in te zetten op collectiviteiten. Die visie trekken we trouwens ook door als het gaat om het voorzien van sociale woningen: geen grote blok, maar verschillende kleine initiatieven verspreid over een wijk. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat we de vluchtelingen uit Oekraïne niet willen samenbrengen. Het is belangrijk dat lotgenoten met elkaar kunnen praten. Zo organiseerden we al meermaals een ontbijt voor hen. Er waren ook andere kleinschalige initiatieven, zoals een pop-upwinkel met kledij, speelgoed, … Wat achteraf echt positief is, is dat hierdoor ook heel wat inwoners van onze gemeente hun weg naar ons Sociaal Huis en haar vele welzijnsinitiatieven hebben gevonden. Mensen en verhalen die ons anders niet bereikten, doen dat nu wel.

Uiteraard heeft deze crisis druk gelegd op onze (sociale) diensten, die opnieuw extra inspanningen moeten leveren. Als ik terugblik op de voorbije maanden dan kan ik toch vaststellen dat de instroom van vluchtelingen voor onze gemeente op dit moment beheersbaar is. Ik zou nu niet graag de burgemeester van een grote stad zijn. Als ik die cijfers zie, moet ik slikken. Ook wij worden natuurlijk geconfronteerd met reacties van onze inwoners: positieve, maar zeker ook negatieve. We zijn er ons als lokaal bestuur echter van bewust dat het onze taak is om mensen te helpen en oplossingen te zoeken, rekening houdend met ieders mening. Dat blijft ons uitgangspunt."

Voormalig klooster wordt collectieve opvang in Lochristi

In Lochristi zocht en vond het lokaal bestuur een geschikte locatie voor een collectief. Een voormalig klooster van de Congregatie Zusters van Vincentius A Paulo in de Bosdreef werd er met verenigde krachten in sneltempo opgeknapt. Het biedt nu huisvesting aan 57 vluchtelingen in 26 kamers. Aan het woord: bevoegd schepen Tom De Grauwe en Nathalie Van Landeghem, hoofdmaatschappelijk werkster van de sociale dienst.

Half april startten de gesprekken met de zusters, midden mei kregen jullie toegang tot het gebouw en konden de rennovatiewerken starten, eind juni namen de eerste vluchtelingen hun intrek. Van een 'tour de force' gesproken.
Schepen Tom De Grauwe: "Als je daar achteraf op terugkijkt, dan is dat inderdaad een serieuze krachttoer. Ik ben de congregatie dan ook bijzonder dankbaar dat ze dit leegstaand gebouw ter beschikking hebben gesteld. Maar vooral onze diensten wil ik enorm hard bedanken. Op amper een maand tijd is daar bergen werk verzet: elektriciteitswerken, branddetectoren installeren, sanitair vervangen, bedden en meubels in elkaar vijzen enzovoort. En meteen na de eerste instroom van vluchtelingen in maart gingen onze mensen met veel inzet aan de slag om te helpen."

Nathalie Van Landeghem: "En dat na corona! Laat ons eerlijk zijn: niemand was echt bekomen van die crisis en er werd ons alweer een andere crisis voorgeschoteld. Ik begrijp uiteraard dat wij als lokaal bestuur de regierol in handen krijgen, want wij werken nu eenmaal dichtbij de mensen, maar de realiteit is natuurlijk wel dat dit steeds op dezelfde schouders terechtkomt. En personeel vinden is een ramp. Onze vacatures raken niet ingevuld, vervanging vinden is onmogelijk."

(v.l.n.r.) Gouverneur Carina Van Cauter, burgemeester Yves Deswaene, hoofdmaatschappelijk werkster Nathalie Van Landeghem en schepen Tom De Grauwe tijdens een rondleiding in de collectiviteit.

De keuze voor het creëren van collectieve huisvesting, was die vanzelfsprekend?
Schepen De Grauwe: "Eigenlijk stonden wij van bij het begin kritisch tegenover huisvesting bij particulieren. Voor een lange periode, zonder concreet vooruitzicht op een einddatum, onbekenden in huis nemen, dat houden veel mensen gewoon niet vol. We wisten dus al vrij snel dat we de piste van een collectiviteit moesten bewandelen."

Nathalie: "De keuze werd wel versneld door het opleggen van een richtcijfer door de Vlaamse overheid. Dat zegt dat Lochristi 102 slaaplaatsen dient te voorzien. Dat konden we enkel en alleen met gastgezinnen niet halen. Onze gastgezinnen en hun inwonende vluchtelingen werden trouwens allemaal gecontacteerd met de mogelijkheid om te verhuizen naar de Bosdreef. Enkele gezinnen hebben dat gedaan. De andere plaatsen hebben we vervolgens doorgegeven aan Fedasil, waarna zij ons mensen hebben toegewezen. Tegen het einde van de zomervakantie was de Bosdreef volzet."

Hoe verloopt het samenleven in de Bosdreef?
Nathalie: "Goed! Er zijn opvallend weinig conflicten, ondanks het feit dat er toch een aantal gedeelde ruimtes zijn, zoals de keuken, de douchekabines en de ontspanningsruimte. De bewoners nemen ook initiatief. Ze volgen een integratiecursus, de kinderen gaan naar school en enkelingen hebben al werk gevonden. Er wordt zorg gedragen voor elkaar."

Schepen De Grauwe: "Dit hebben we zeker ook te danken aan onze coördinator Pauline. Zij volgt het dagelijkse leven in de Bosdreef op en begeleidt de bewoners. Ze is bijzonder toegankelijk en spontaan. Je merkt dat de bewoners

Samen met een tolk in gesprek met enkele bewoners van de collectiviteit.

haar respecteren en appreciëren. Haar aanpak is goud waard. Ook met de buurtbewoners klikt het. We hadden ter voorbereiding een info-campagne en een vergadering georganiseerd en je hebt natuurlijk altijd voor- en tegenstanders, maar ik mag nu wel zeggen dat de inwoners van Lochristi dit initiatief in de armen hebben gesloten."

Nathalie: "Toetsenbordhelden zullen er natuurlijk altijd zijn (lacht). Daarom wil ik toch benadrukken dat deze mensen weldegelijk betalen om hier te wonen. Het gaat om een gebruiksvergoeding. Ook bij de gastgezinnen hebben we een dergelijke regeling uitgewerkt."

Hoe ervaren jullie de ondersteuning van de hogere overheden?

Nathalie: "De contacten met het VLOT-team zijn goed. Die mensen zijn steeds bereikbaar voor vragen en snelle antwoorden. De subsidiëring voor ons collectief is helaas niet toereikend. Op dit moment hebben we voor 82.000 euro kosten die niet voor subsidiëring in aanmerking komen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de aankoop van bedden, kasten en frigo's. En dan zijn er ook de terugkerende kosten voor elektriciteit en water die fel gestegen zijn."

Schepen De Grauwe: "Onze burgemeester had vaak contact met de gouverneur en was steeds tevreden over de samenwerking en de informatie die hij kreeg."

Crisisopvang door het gemeentebestuur van Nazareth bij Hotel Van Der Valk

“De eerste weken waren chaos, nu zijn we vooral trots”

Het lokaal bestuur van Nazareth reageerde onmiddellijk op de oproep #Plekvrij van de federale overheid en vond in Hotel Van Der Valk langs de E17 crisisopvang voor 32 mensen. Amper 10 dagen na de start van de oorlog in Oekraïne kwamen de eerste vluchtelingen al aan op hun grondgebied. Gelijktijdig werd gestart met de zoektocht naar duurzame huisvesting. Daarmee speelde Nazareth een absolute voortrekkersrol. **Burgemeester Danny Claeys** blikt terug op de enorme uitdagingen waarmee zijn bestuursploeg en medewerkers aan de slag gingen.

Dat het lokaal bestuur van Nazareth kort op de bal heeft gespeeld, dat is eigenlijk een understatement…

“Op maandag 7 maart om 12u30 kwam er een bus met 32 vluchtelingen aan bij Hotel Van Der Valk, nog geen 24 uur nadat ik telefoon had gekregen van Fedasil met de vraag of wij enkele mensen konden opvangen. Het hotel was ook nog maar net gecontacteerd. Het moeten zowat de eerste vluchtelingen in onze provincie geweest zijn, denk ik. Gezinnen met kinderen, ouderen en alleenstaanden, allemaal met hun eigen verhaal. Onze medewerkers van het OCMW kwamen dagelijks meermaals langs om deze mensen te ondersteunen met hun administratie, maar ook met materialen die werden ingezameld, en op medisch en psychosociaal vlak. Een inwoonster van onze gemeente, die vijf jaar geleden op de vlucht sloeg uit Oekraïne, fungeerde als tolk, waardoor deze mensen in hun eigen taal hun verhaal konden doen. Deze dame gaf ook Nederlandse les met info over het dagelijkse leven in België.

(v.l.n.r.) M.J. Dias Junior, algemeen directeur Van Der Valk Hotel Nazareth-Gent, gouverneur Carina Van Cauter en burgemeester Danny Claeys.

Enkele dagen na de aankomst van deze groep hebben we een infovergadering georganiseerd voor inwoners die zich kandidaat hadden gesteld als gastgezin. Ondanks de tijdsdruk werd er veel aandacht geschonken aan het screenen van deze gezinnen, want niet iedereen had goede bedoelingen en sommige mensen onderschatten het engagement dat ze wouden aangaan. Daarom was het een bewuste keuze om als lokaal bestuur zelf zoveel als mogelijk duurzame huisvesting te voorzien: zorgflats die leegstonden, appartementen die we konden huren, … Na 11 dagen hebben we alle vluchtelingen een meer duurzame opvangplaats kunnen geven."

Dat heeft ongetwijfeld heel wat uitdagingen met zich meegebracht?
"Nu is er voor deze mensen een duidelijk kader, maar op dat moment was er niets geregeld. Zo konden zij het statuut van tijdelijk ontheemde bij aankomst nog niet aanvragen, waardoor ze lange tijd niet over het juiste statuut en de daarmee gepaard gaande rechten beschikten. Zij konden bijvoorbeeld niet werken en hadden geen recht op een leefloon. Dat zorgde voor onzekerheid, maar ook wantrouwen ten opzichte van onze medewerkers. De vele media-aandacht – omdat we de eerste waren – had ook een keerzijde. Het hotel was op een bepaald moment een soort trekpleister voor vluchtelingen uit andere steden en gemeenten, die hier ook wouden opgevangen worden. En niet te vergeten: wij hebben als lokaal bestuur beslissingen genomen zonder dat er iets afgesproken was over een mogelijke financiering vanuit de hogere overheden. Kortom, de eerste weken waren chaos."

Huisvesting voorzien is één ding, maar daar stopt het natuurlijk niet. Er is ook de begeleiding door de medewerkers van de sociale diensten, waar de werkdruk sinds de coronacrisis al erg hoog was.
"Klopt. De administratieve en sociaal-culturele

begeleiding en toeleiding van deze mensen vraagt veel meer tijd en energie dan het zoeken naar geschikte huisvesting. Elke slaapplek die we creëren, is een extra individueel dossier voor de medewerkers van onze sociale diensten en de externe partners waarmee we samenwerken. In totaal ging het om meer dan 100 dossiers. Dat heeft een enorme impact. Ik kan daarom niet genoeg herhalen hoe dankbaar het bestuur is voor hun inzet en vastberadenheid. Ondanks de fel gestegen werkdruk, de hoge verwachtingen en de onzekerheid en uitdagingen, hebben wij een zeer uitgebreide dienstverlening voor de Oekraïense vluchtelingen uitgebouwd, zonder dat onze normale werking voor de volledige doelgroep in het gedrang is gekomen. Daar mogen onze mensen terecht trots op zijn! Wij zijn hier als lokaal bestuur sterker uitgekomen."

Wat heeft deze crisis u het afgelopen jaar geleerd?
"We hebben ondertussen drie crisisjaren achter de rug en telkens opnieuw hebben de lokale besturen snel en adequaat moeten en kunnen handelen: het opzetten van een vaccinatiecentrum, oplossingen zoeken voor de energiecrisis, huisvesting en begeleiding van vluchtelingen uit Oekraïne. De lokale besturen hebben nog maar eens aangetoond hoe wendbaar ze zijn!"

Hoe kijkt u naar de toekomst?
"De instroom van vluchtelingen is niet gestopt en niemand weet hoe dit conflict zal evolueren. Op vraag van de Vlaamse overheid en de gouverneur blijven we daarom zoeken naar extra huisvestingsplaatsen, bijvoorbeeld in een leegstaand gebouw dat mits rennovatiewerken geschikt is om meerdere vluchtelingen op te vangen. We willen zeker ons steentje bijdragen, maar de financiering moet haalbaar zijn en de bezetting moet afgetoetst worden aan de werklast op onze sociale diensten."

"Toen de burgemeester mij belde met de vraag of wij tijdelijk onderdak konden voorzien aan een groep vluchtelingen heb ik niet getwijfeld. We moesten solidair zijn, want zo'n situatie hadden we hier nog nooit meegemaakt! Toen de bus hier aankwam, stapte er een jong koppel met een baby af. Ze hadden 3 dagen gewandeld tot aan de grens met Polen en het enige wat ze bijhadden was een trolley waarvan de wieltjes compleet versleten waren.

In totaal stelden we 30 kamers ter beschikking voor 11 nachten. De mensen kregen ontbijt en een middag- en avondmaal, maar vooral een veilige omgeving om tot rust te komen. Er was ook een gemeenschappelijke ontspanningsruimte, want een hotelkamer is natuurlijk niet gemaakt om een hele dag in te verblijven. Voor de medewerkers van de sociale dienst van Nazareth hadden we een vergaderruimte. Op een bepaald moment waren we eigenlijk volgeboekt, maar hebben we hotelgasten kunnen onderbrengen in een ander hotel."

M.J. Dias Junior, *algemeen directeur Van Der Valk Hotel Nazareth-Gent*

Weerbaar Waterland

Hoe ook Oost-Vlaanderen zich voorbereidt op overvloedige regenval

De 'waterbom' van juli 2021, met ongeziene overlast in het Maasbekken en een ware catastrofe in Wallonië als gevolg, klonk een jaar later nog luid na. Op voorstel van de Vlaamse regering kwam er een expertenpanel Hoogwaterbeveiliging, waarvan ook de gouverneur van Oost-Vlaanderen deel uitmaakte. Hun uitgangspunt: hoe moet Vlaanderen zich wapenen tegen overvloedige regenval. Het resulteerde midden 2022 in het rapport 'Weerbaar waterland', waarin onder meer gepleit wordt voor een verhoogde zelfredzaamheid bij burgers en paraatheid bij crisisdiensten.

Als er één ding is waarover het expertenpanel het eens is, dan is het dat de maatschappelijke en economische kosten bij uitzonderlijke regenval – zelfs als die minder extreem is dan in 2021 – onaanvaardbaar hoog zijn. En op zo'n 'waterbom' in één of meer Vlaamse provincies zijn we op dit moment nog onvoldoende voorbereid. Het panel van academici en beleidsmakers, experten hydrologie en hydraulica, architecten, ruimtelijke planners en klimaatdeskundigen ging vervolgens aan de slag met het principe van de meerlaagse waterveiligheid: preventie, protectie en paraatheid. 'Preventie' omvat maatregelen die de schade door overstromingen voorkomen of verminderen, 'Protectie' gaat om maatregelen die kritieke overstromingen beheersen, en 'Paraatheid' moet ervoor zorgen dat we goed voorbereid zijn wanneer een overstroming zich

© Belga Image

toch voordoet. Vanuit haar expertise legde de gouverneur van Oost-Vlaanderen zich toe op het luik paraatheid.

De opdracht van het expertenpanel resulteerde in een adviesrapport met daarin een aangepaste strategie voor meer waterzekerheid in Vlaanderen, met tien samenhangende acties (zie kader) en een plan van aanpak om die strategie zo snel als mogelijk tot uitvoering te brengen. Henk Ovink, voormalig VN-watergezant en voorzitter van de expertengroep, overhandigde het advies midden 2022 aan de Vlaamse regering.

Samengevat: om Vlaanderen waterzeker te maken en om de maatschappelijke kosten van uitzonderlijke waterfenomenen naar een aanvaardbaar niveau terug te brengen, hebben we een forse omslag nodig, op een zeer breed terrein – van het Vlaamse tot het lokale niveau, en van de planvorming tot de uitvoering en het beheer. Deze omslag vergt:

- toekomstbestendige en taakstellende doelen voor waterzekerheid, vertaald in concrete actieprogramma's (punten 1, 2) en stevig ingebed in …
- … een doelmatig institutioneel kader én een efficiënte rolverdeling om de transitie van ons watersysteem te versnellen (punten 3, 4, 5, 6),
- … die samen een kentering in onze omgang met water bewerkstelligen (punten 7, 8) …
- … en Vlaanderen positioneren als koploper en aanjager van een geïntegreerde aanpak voor waterzekerheid in Europa (punten 9, 10).

Bijzonder Nood- en Interventieplan Wateroverlast Oost-Vlaanderen (BNIP)

Heel wat overstromingsschade valt te voorkomen als iedereen – burgers, hulp- en crisisdiensten enzovoort – paraat is. Daarvoor is nodig dat iedereen goed is voorbereid, tijdig en gepast wordt gewaarschuwd en weet welke maatregelen nodig zijn. Kortom, een adequaat crisisbeheer is van levensbelang. Dat houdt in dat waterbeheerders, crisis- en hulpdiensten, maar ook (betrokken) burgers goed op elkaar zijn afgestemd, zodat de hulpverlening efficiënt kan verlopen. Daarom adviseert de expertengroep o.a. dat minstens voor elke provincie een Bijzonder Nood- en Interventieplan (BNIP) voor overstromingen wordt opgemaakt.

Nog vóór het finaliseren van het advies van het expertenpanel vatte de federale dienst Noodplanning van de gouverneur de koe bij de horens en werd gestart met de opmaak van zo'n plan, in samenspraak met alle betrokkenen. Het bevat informatie over onder meer het overstromingsrisico, de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen en hun contactgegevens, een waarschuwings- en alarmeringsketen, de te volgen communicatielijnen, middelenbeheer, afspraken om de verschillende fasen van het rampenplan af te kondigen en structureel overleg te organiseren, naast concrete maatregelen die zijn toegesneden op de ernst van de situatie. Een BNIP beschrijft ook hoe en wanneer het coördinatiecomité voor wateroverlast en overstromingen wordt samengeroepen en welke instanties bij dat overleg moeten worden betrokken. Ook voor de nafase van de crisis zijn afspraken en regelingen opgenomen, zodat de (menselijke) schade snel wordt hersteld en economische activiteiten vlot kunnen hernemen. De bedoeling is om het BNIP Oost-Vlaanderen in 2023 te finaliseren. Daarna zal het regelmatig geüpdatet worden en uitgetest worden tijdens crisisoefeningen.

10 ADVIESPUNTEN VOOR EEN WEERBAAR WATERLAND

1. **Heldere, geïntegreerde en taakstellende waterdoelen**
   Van diverse en vage waterkwantiteitsdoelstellingen naar geïntegreerde waterdoelen
2. **Geïntegreerde en adaptieve actieprogramma's per deelbekken**
   Van een reactieve verzameling aan losstaande sectorale acties naar een uitvoeringsgerichte taakstelling op deelbekkenniveau
3. **Water, bodem en klimaat sturen nieuwe rechtszekerheid**
   Van vrijblijvende wateradviezen en onzekere uitvoering naar een robuust en rechtszeker ruimtelijk uitvoeringskader
4. **Drie maal mandaat, van regie tot uitvoering**
   Van een uitvoering afhankelijk van vrijwilligheid en vertraagd door fragmentatie van bevoegdheden naar duidelijke regie
5. **Vier Vlaamse waterwerven**
   Van projectmatige werking naar een permanente sectoroverschrijdende aanpak gericht op uitvoering
6. **Verankerd Waterzekerheidsfonds**
   Van jaarlijkse projectbudgetten naar een legislatuuroverschrijdende systeemaanpak
7. **Paraatheid van mensen en infrastructuur**
   Van relatieve onwetendheid naar verhoogde zelfredzaamheid
8. **Cultuuromslag**
   Van individuele risico's naar maatschappelijke winst
9. **Vlaams Kennis- en Innovatieprogramma**
   Van sectorale wetenschappelijke ontwikkeling naar transdisciplinaire en praktijkgerichte innovatie
10. **Grensoverschrijdende aanpak en samenwerking**
    Van een reactieve, afwaarts gelegen regio naar voorloper in Europese hoogwaterbeveiliging

MEER INFO?

Lees het volledige rapport 'Weerbaar Waterland' op www.gouverneuroost-vlaanderen.be.

“We streven naar steeds meer verfijnde voorspellingen”

Ook **David Dehenauw** – hoofd van de dienst weervoorspellingen van het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI) en bij het grote publiek vooral bekend als weerman van VTM – maakte deel uit van het expertenpanel. Samen met de gouverneur van Oost-Vlaanderen focuste hij op het luik ‘paraatheid’, de maatregelen die ervoor moeten zorgen dat we goed voorbereid zijn wanneer een overstroming zich toch voordoet. Hij houdt een betoog voor een vlotte waarschuwings-procedure voor alle betrokken partijen en roept de burger op om meer zelfredzaam te worden.

Groepsfoto van het Expertenpanel Hoogwaterbeveiliging.

Als voorbereiding op het rapport was er onder meer een tweedaagse in Limburg, waar alle experten samenkwamen om te brainstormen?

"Ja. Daar was ook Carina Van Cauter aanwezig. Mevrouw Van Cauter had ik al in december 2021 op haar kantoor in Gent ontmoet. Ik leerde haar toen kennen als iemand die zeer begaan is met de materie: bezorgd om een zo goed mogelijk Bijzonder Nood- en Interventieplan (BNIP) voor wateroverlast in haar provincie te realiseren. Ze drong meteen aan op nauw overleg met het KMI, via bijvoorbeeld video-vergaderingen."

Henk Ovink, voorzitter van het expertenpanel, windt er in de inleiding van het rapport geen doekjes om. "Het is nú of te laat!" maant hij de Vlaamse regering aan.

"Je kunt nu eenmaal niet blind zijn voor de feiten: de extremen worden steeds extremer, en bovendien komen ze almaar frequenter voor. Dus zou het uiterst dom zijn om gewoon af te wachten tot zich weer eens een catastrofe voltrekt.

Op vraag van ministers Lydia Peeters en Zuhal Demir maakten gouverneur Carina Van Cauter en professoren David Dehenauw, Marijke Huysmans en Patrick Willems deel uit van het Expertenpanel Hoogwaterbeveiliging.

Nee, je moet je afvragen: stel dat er in Oost-Vlaanderen op een dag iets soortgelijks gebeurt als in Luik, hoe gaan we dat aanpakken? En vooral: wat kunnen we preventief al doen? Zelf heb ik duiding gegeven bij het weerkundige aspect. De hydrologen hebben dan weer vanuit hun specialisatie vrij radicale voorstellen geformuleerd. Maar dat is hún domein. Ik voel me niet geroepen om op deze plek daarover uitspraken te doen."

Laten we het dus houden bij uw aandeel in het rapport: de voorspellingen.
"Hoe je het ook wendt of keert, alles begint altijd bij het KMI: wij beslissen of het code oranje of rood wordt. Afhankelijk daarvan nemen de hydrologische diensten dan maatregelen. Cruciaal is dat er een vlotte waarschuwingsprocedure loopt tussen alle betrokken partijen: het KMI, het Hydrologische Informatiecentrum (HIC), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de provinciale diensten Integraal Waterbeleid. Die samenwerking kan beter dan tot nu toe het geval was: de eerlijkheid gebiedt me toch wel te zeggen dat de Waalse hydrologische diensten in 2021 vrij laat hebben gereageerd op de weerkundige voorspellingen. Maar voor een betere samenwerking zijn extra middelen nodig. Ik hoop dat de federale en gewestelijke overheden bereid zijn daarin te investeren. Dat zou ons toelaten de voorspellingen nog meer verfijnd te maken, zowel wat betreft tijd als plaats. Op hun beurt hebben de beleidsmensen dan een beter zicht op de situatie, zodat ze de juiste beslissing voor hun bevolking kunnen nemen. Er kan wel degelijk nog vooruitgang geboekt worden, hoor. Met de huidige beschikbare technologie en mankracht kan het KMI zeggen: 'Vandaag zal er in Oost-Vlaanderen onweer zijn.' We streven naar een situatie waarbij we kunnen specifiëren: 'Om 16.30 u. zal het onweren in Oudenaarde, maar de inwoners van Geraardsbergen mogen op hun beide oren slapen, want daar valt geen druppel.' Als wetenschapper ambieer je altijd progressie. Maar nogmaals: daar zijn voldoende middelen en mensen voor nodig."

U hebt intussen al deelgenomen aan diverse vergaderingen met ambtenaren van Noodplanning.
"Niet alleen in Oost-Vlaanderen. In de praktijk komt dat neer op het herbekijken en actualiseren van wat er al bestaat aan interventieplannen bij overstromingen. Als we aan de coronatijd iets positiefs hebben overgehouden, is het de vanzelfsprekendheid en het gemak van digitaal overleg. Zonder dat iemand zich hoeft te verplaatsen, kan iedereen heel snel en efficiënt communiceren met iedereen. Ook met mij."

In het rapport van het expertenpanel lees ik: "Een stap vooruit zetten we als we de informatieomgeving eenvoudiger maken en beter ontsluiten. Burgers kunnen dan snel en vlot nagaan of hun woning in overstromingsgevoelig gebied ligt en uitzoeken we ze kunnen doen om overstromingsrisico's te beperken."
"Dat is zeker zo. In verband met het weerkundige aspect heb ik alvast één belangrijke tip voor de Oost-Vlaming: als er een weeralarm is, raadpleeg dan regelmatig de app van het KMI. Die is gratis en je vindt er informatie die voortdurend wordt geactualiseerd. Hoe beter je geïnformeerd bent, hoe sneller je voorzorgen kunt nemen. Daar ben je niet alleen bij gebaat in het geval van een echt uitzonderlijke situatie als in 2021 in Wallonië. Om maar iets te noemen: je kunt maar beter op voorhand rekening houden met de mogelijkheid dat bepaalde wegen in je buurt vanwege overvloedige regen niet toegankelijk zullen zijn."

Nog een citaat uit het rapport: "Noodplanambtenaren, crisisbeheerders en hulpverleners worden slechts af en toe geconfronteerd met overstromingen. Daarom moeten regelmatig crisisoefeningen worden gehouden, waarop de betrokken actoren leren samenwerken."
"Met het KMI werken we daar uiteraard graag aan mee. Het is belangrijk dat brandweer, civiele bescherming en andere crisisbeheerders leren hoe ze uit onze informatie het meest nuttige kunnen halen voor hun eigen streek. Mijn eenvoudige tip: oefen bij code geel, zodat je goed voorbereid bent bij code oranje en rood!"

Droog, droger, droogst: een gedeelde verantwoordelijkheid

Van begin maart tot midden september werd ook onze provincie geconfronteerd met periodes van aanhoudende droogte. Het hydrologische neerslagtekort – wanneer er meer water verdampt dan er neerslag valt – bereikte de recordhoogte van de historisch droge zomer van 1976. In totaal viel er slechts 110,6 mm neerslag (normaal: 234,2 mm).

Gevolg: de waterafvoeren en waterpeilen van een aantal kanalen en waterwegen en van de meeste onbevaarbare waterlopen stonden zeer laag, verschillende kleinere waterlopen stonden (quasi) droog. Door de lage waterstanden en de lage afvoeren, deden zich lokaal ook waterkwaliteitsproblemen voor: een sterke verzilting, vissterfte, blauwalgenbloei of botulisme. De grondwaterpeilen zakten, maar de drinkwaterbevoorrading bleef gewaarborgd.

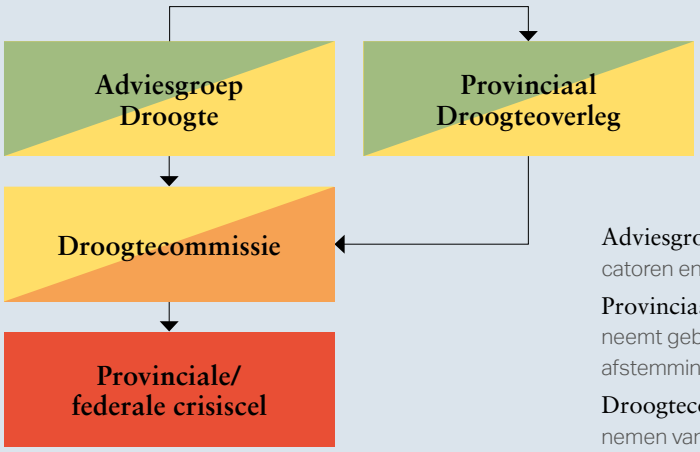
Het Provinciaal Droogteoverleg, onder leiding van de gouverneur, volgde de situatie nauwgezet op en nam gebiedsgerichte maatregelen. Zo kondigde de gouverneur een algemeen onttrekkingsverbod af voor de onbevaarbare waterlopen en publieke grachten in de provincie. Verschillende waterbeheerders en waterbedrijven namen ook maatregelen om de effecten van de droogte te milderen: ze stelden een hoger peil in, pasten de stuwregeling voor schepen aan, voorzagen voeding vanuit andere waterlopen, kondigden een vaarverbod af enzovoort.

Ook de Droogtecommissie, waarvan ook de gouverneur van Oost-Vlaanderen deel uitmaakt, kwam aan zet. Dat orgaan, met vertegenwoordigers van diverse beleidsdomeinen en bestuursniveaus die bij het waterbeleid betrokken zijn, komt in actie bij aanhoudende of dreigende droge periodes met algemene watertekorten. De leden stemmen af en beslissen samen welke bijkomende maatregelen nodig zijn om water te sparen en de resterende watervoorraden optimaal te benutten. Zo riep de commissie burgers en bedrijven uit voorzorg gezamenlijk op om spaarzaam om te gaan met water uit alle waterbronnen en niet-essentieel waterverbruik te vermijden.

© Belga Image

COÖRDINATIE BIJ WATERSCHAARSTE EN DROOGTE: WIE DOET WAT?

Om een (dreigende) waterschaarste en/of droogte het hoofd te bieden, is het belangrijk dat er tijdig wordt gewaarschuwd, dat er een eenduidig beeld van de situatie bestaat en dat de betrokken waterbeheerders en bevoegde overheden overleggen over de te nemen beslissingen en maatregelen. Daarom werd een overlegkader uitgewerkt.

- normaal beheer
- preventieve maatregelen door beheerders
- maatregelen afgestemd binnen Droogtecommissie
- crisisbeheer door provinciale of federale crisiscel

Adviesgroep Droogte: volgt de situatie op, op basis van indicatoren en andere beschikbare informatie, en geeft advies

Provinciaal Droogteoverleg: wisselt lokale informatie uit, neemt gebiedsgerichte maatregelen, zorgt voor coördinatie/ afstemming van gebiedsgerichte maatregelen

Droogtecommissie: wisselt informatie uit, zet aan tot het nemen van reactieve maatregelen, zorgt voor coördinatie/ afstemming van reactieve maatregelen, maakt afspraken over de communicatie bij droogte en waterschaarste

Provinciale of federale crisiscel: samen met de vertegenwoordigers van de 5 disciplines binnen de noodplanning coördineert de gouverneur of minister het optreden van de verschillende hulpdiensten en neemt ze elke maatregelen die nodig is om de noodsituatie te beheren.

Elke betrokken waterbeheerder en overheid heeft haar eigen bevoegdheden en instrumentarium om maatregelen te nemen. Zo kunnen de burgemeester en de gouverneur een tijdelijk onttrekkingsverbod afkondigen, respectievelijk op lokaal of provinciaal niveau, of kan de minister een verbod op het gebruik van drinkwater voor niet-essentiële toepassingen instellen.

“Hoe communiceer je het best dat er een fundamenteel probleem is?”

Om waterbeheerders en beslissingsnemers tijdens periode van droogte en waterschaarste te ondersteunen, ontstond in 2020 het ‘afwegingskader prioritair watergebruik’. Zeg maar: een droogteplan dat voorschrijft hoe het nog resterende water dankzij doordachte en wetenschappelijk onderbouwde maatregelen het best gebruikt kan worden. Patrick Willems, professor hydraulica aan de KU Leuven, stond mee aan de basis van dit afwegingskader. Hoe blikt hij terug op de werking ervan in 2022?

Heeft het afwegingskader tijdens de afgelopen zomer zijn nut bewezen?
“Jazeker. Dat is geen toeval: bij het opstellen van dat plan in 2020 zijn we heel grondig te werk gegaan. Er waren meer dan 130 belanghebbenden bij betrokken. Echt alle stakeholders – de landbouwsector, de natuurverenigingen, de industrie, de waterbeheerders enzovoort – hebben toen hun zeg kunnen doen. Na al dat overleg zijn we uiteindelijk gekomen tot een prioritering van maatregelen: wat moet bij droogte eerst worden afgeschakeld en welke zijn de daaropvolgende stappen? Iedere objectieve waarnemer zal moeten erkennen dat ons rapport wetenschappelijk stevig onderbouwd is.”

Tijdens de hete, droge weken van 2022 kwam de Droogtecommissie wekelijks samen. Hoe moeten we ons dat concreet voorstellen?
“In het vooruitzicht van zo’n vergadering werden eerst door de waterbeheerders alle indicatoren geanalyseerd, waarna berekeningen konden worden gemaakt. Daar werkte ook ik aan mee. Vervolgens werd in de Droogtecommissie een voorstel geformuleerd van wat er het best zou gebeuren. Iedereen kon daar dan zijn mening over vertolken. Meestal was er niet zoveel discussie en kwamen we snel tot een gezamenlijke beslissing. Alleen stelden we een paar keer vast dat iets van het oorspronkelijk opgestelde afwegingskader een nieuwe invalshoek verdiende.”

Zoals?
“Bij de opmaak van het plan hadden we gezegd: we zullen altijd eerst het niet-essentiële waterverbruik verbieden voor we overgaan tot een verbod van het essentiële waterverbruik. Op een bepaald moment in 2022 stelden we echter vast: er zijn nog geen problemen met de drinkwatervoorziening, maar wel al met het peil in de kleinere waterlopen, waar landbouwers gebruik van maken. Drinkwaterbedrijven onttrekken daar niet uit, dus was er eigenlijk nog geen sproeiverbod aan de orde. Maar toen kwam de opmerking van enkele leden van de droogtecommissie, zowel tijdens als buiten de vergaderingen: ‘Dat krijgen we moeilijk uitgelegd aan onze bevolking, hoor: een landbouwer mag geen water meer onttrekken uit de waterlopen, terwijl hij vaststelt dat zijn buurman nog altijd zijn gazon mag besproeien met leidingwater.’ Een begrijpelijke reactie, maar het probleem is de verschillende kijk die mensen hebben op water. Wij, experten, gaan na wáár precies het watertekort zich situeert: bij het grondwater, het rivierwater, de spaarbekkens? Maar voor de gewone burger is water water. Dat maakt het niet vanzelfsprekend om een verhaal dat objectief helemaal juist is, acceptabel te maken voor de publieke opinie. Hoe communiceer je dat het best? Hoe sensibiliseer je de burger in dat opzicht? Daar moeten we nog eens

grondig over nadenken, in het vooruitzicht van de volgende zomer. Ik vond het alvast aangenaam dat gouverneur Van Cauter dit tijdens de overlegmomenten heeft ondersteund."

Nog een ander punt dat extra aandacht verdient?
"Stel bijvoorbeeld dat de Droogtecommissie van plan is om een sproeiverbod uit te vaardigen. Wat doe je op dat moment met mensen die geïnvesteerd hebben in een regenwaterput? Sommigen vinden: je moet die investering sowieso belonen, dus zij mogen altijd dat regenwater gebruiken, ook voor sproeidoeleinden. Maar een andere visie is: als je dat toestaat, dan gaan die regenwaterputten sneller leeg raken, waarna de eigenaars overschakelen op leidingwater en het gebruik daarvan dus zal verhogen. Ook over dat dilemma moeten we ons nog eens samen beraden."

Opmerkelijk: het drinkwaterverbruik afgelopen zomer lag beduidend lager dan in de zomers 2018, 2019 en 2020, die nochtans ook warm en droog waren.
"Dat wijst duidelijk op een steeds grotere bewustwording bij de Vlaming. In 2018 wilden veel mensen nog per se hun gazon groen houden. Vanuit de ietwat burgerlijke redenering: wat gaat mijn buurman anders denken over de povere staat van mijn gras? Tegenwoordig is het sociaal aanvaard dat je gazon er niet altijd perfect bij ligt. Sterker nog: er doet zich juist een tegenstelde tendens voor. Degene die nu in een periode van extreme periode toch zijn gazon besproeit, loopt het risico scheef bekeken te worden door zijn omgeving. De sproeischaamte heeft haar intrede gedaan."

De burger onderschat het probleem van droogte en waterschaarste niet meer?
"Zolang er geen sproeiverbod is, denkt hij misschien toch nog altijd iets te makkelijk: er is niets ernstigs aan de hand. Toch wel: er is iets fundamenteels aan de hand! Toen de overheid afgelopen zomer de landbouwers een captatieverbod langs de onbevaarbare waterlopen oplegde, was dat een weloverwogen, noodzakelijke maatregel. Kijk, een overstroming zoals die van 2021 in Wallonië, waarbij er 41 doden vielen, springt onvermijdelijk meer in het oog. Maar vergeet niet: de zomer van 2022 kende dan weer onder de bevolking een opvallend hoge oversterfte. Oké, dat kwam deels nog altijd door de naweeën van corona, maar zeker ook vanwege de extreme hitte. De impact van droogte kun je echt niet minimaliseren: ze heeft heel vlug allerlei gevolgen voor landbouw, scheepvaart, industrie, natuur, kortom voor alles. En dan zwijg ik nog over de sluimerende nefaste invloed op de langere termijn."

Horen, zien en melden!

Criminelen vallen steeds vaker terug op de goed uitgebouwde en legale infrastructuren in de havens om hun illegale praktijken uit te rollen. Ook het Gentse deel van North Sea Port is zich hiervan bewust. Daarom werd een anoniem digitaal meldpunt opgericht, als onderdeel van een globaal actieplan om de veiligheid in de haven te verhogen, waaraan ook de gouverneur van Oost-Vlaanderen actief meewerkt.

De ligging - centraal in Europa en uitgestrekt over twee landen (België en Nederland) - en de diversificatie in goederen maken van North Sea Port een belangrijke haven voor onze provincie en economie, maar tegelijkertijd ook een kwetsbare haven voor criminele activiteiten. Onder andere de stijging van het containerverkeer, de toegankelijkheid van de haven en de verstrengde aanpak in de Antwerpse haven leiden ertoe dat criminele organisaties ook North Sea Port gebruiken voor hun activiteiten. Denk aan de in- en uitvoer van drugs, illegale afvoer van afvalstoffen, mensensmokkel, arbeidsuitbuiting, diefstal en smokkel van goederen en het witwassen van criminele opbrengsten in de haven.

Economische meerwaarde creëren kan echter alleen in een veilige omgeving. Daarnaast hebben dergelijke vormen van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit een maatschappelijk ontwrichtend effect.

Persvoorstelling meldpunt-havik.be met v.l.n.r. Alexandra De Moor (substituut-procureur des Konings bij Parket Oost-Vlaanderen), Luc Cap (directeur Federale Gerechtelijke Politie), gouverneur Carina Van Cauter en Daan Schalck (CEO North Sea Port).

Niet zelden gaat dit immers gepaard met geweld, bedreigingen en intimidatie, maar ook met normvervaging en een dalend vertrouwen van burgers in overheidsinstellingen.

Project HAVEN: wie kan delen, kan vermenigvuldigen

North Sea Port moet dus een veilige haven zijn en blijven, zowel voor de bedrijven en hun werknemers, de inwoners van het gebied als de bezoekers. Dat vergt een integrale en gezamenlijke aanpak. Want wie kan delen, kan vermenigvuldigen: samen kunnen we meer doen. Daarom werkt een projectgroep(*) onder leiding van de Federale Gerechtelijke Politie (FGP) van Oost-Vlaanderen en met vertegenwoordigers van de andere politiediensten, het havenbedrijf en de gerechtelijke en bestuurlijke overheden, sinds 2017 aan een globaal actieplan om de veiligheid in het havengebied te verhogen. Ook de gouverneur van Oost-Vlaanderen werkt actief mee aan dit ambitieus project dat de toepasselijke naam HAVEN kreeg.

> “Ook de Gentse haven wordt geconfronteerd met verschillende vormen van criminaliteit, waaronder drugsinvoer. De haven is momenteel geen onveilige haven, maar loopt wel het risico om onveilig te worden. Het is van groot belang om de georganiseerde criminaliteit telkens een stap vooruit te zijn. Met het geïntegreerde project HAVEN doen we dat. Het anoniem meldpunt is alvast een mooie realisatie, want we rekenen ook op de havengemeenschap om ons te helpen dit aan te pakken, door ons de juiste informatie te geven. Dit kan heel eenvoudig via dit meldpunt.”
>
> **Luc Cap,**
> *directeur Federale Gerechtelijke Politie (FGP)*

Binnen dit project wordt onder andere gewerkt aan een beter proces van continue informatiegaring- en verwerking en een wettelijk onderbouwde uitwisseling van deze informatie tussen alle betrokken partners. Zo werd binnen de FGP Oost-Vlaanderen het Haven Informatie Kruispunt (HIK) opgericht. Daarnaast is er nood aan nieuwe technologische middelen: een uitbreiding van het bestaand cameraschild met de nieuwste generatie ANPR-camera’s, de inzet van speciale warmtecamera’s om schepen te onderzoeken, drones voor observatiedoeleinden enzovoort.

De oplossingen staan klaar en werden becijferd, maar naar de financiële middelen én de extra mankrachten is het (voorlopig) zoeken. De gouverneur roept dan ook op om nu te investeren in middelen en mensen, en niet te wachten tot de georganiseerde misdaad in North Sea Port de bovenhand haalt. Voor één van de maatregelen uit het globale actieplan HAVEN maakte de gouverneur dan ook zelf budget vrij: een anoniem meldpunt voor verdachte situaties.

Anoniem meldpunt voor verdachte situaties

Om de veiligheid in de Gentse haven te verhogen, willen politie en justitie een beroep doen op de hulp van de havenbedrijven en hun medewerkers, bezoekers en inwoners van het gebied. Op het ‘terrein’ is er immers heel wat informatie voorhanden, maar die vindt niet altijd de juiste weg om doelgericht gebruikt te worden in functie van handhaving, opsporing en onderzoek. Daarom werd in 2022 een digitaal meldpunt opgericht: www.meldpunt-havik.be. Door verdachte situaties – al dan niet anoniem - te melden, kan de havengemeenschap zelf bijdragen aan een veiligere haven en politie en justitie helpen bij het onderzoek en de vervolging.

Dit meldpunt werd op verschillende manieren onder de aandacht gebracht van de havengemeenschap, om de meldingsbereidheid te verhogen. Zo werden er flyers en affiches verdeeld in het havengebied en er worden infosessies georganiseerd om de havenwerkers te duiden op de risico’s van medewerking met criminele organisaties. Uit gesprekken tussen de politiediensten en de bedrijven blijkt alvast dat dit anoniem meldpunt enthousiast wordt onthaald.

“Het anoniem meldpunt voor verdachte situaties dat vandaag wordt gelanceerd, moet vooral sensibiliseren en de meldingsbereid verhogen. De federale politie gaat met alle meldingen aan de slag. Het parket engageert zich als ketenpartner om het verder onderzoek te voeren en – waar mogelijk – vervolging in te stellen. Uit onze strafdossiers hebben wij als parket een goed zicht op de cocaïne-vangsten in North Sea Port Flanders. Ook het dossier SKY ECC heeft linken met het Gentse deel van North Sea Port aangetoond. Het vervolgingsbeleid in deze strafdossiers is expliciet repressief, waarbij we ook aandacht hebben voor de buitgerichte aanpak.”

Ann Bourgeois, *afdelingsprocureur Gent - Parket Oost-Vlaanderen*

Horen, zien en melden: dat is de juiste reflex voor iedereen die in North Sea Port werkt, woont of op bezoek komt. Zodra je iets verdachts ziet of hoort, kan je dat melden op www.meldpunt-havik.be. Anoniem melden kan. Je bent niet verplicht om je persoonlijke contactgegevens op de website achter te laten.

Wat betekent verdacht? Elke situatie die jij niet normaal vindt: vreemde personen of situaties op de kaai of op kantoor, bekenden die zich vreemd gedragen, ongewone situaties buiten het werk, … Voel je dat er iets niet klopt, dan is dat vaak ook zo!

Meld anoniem elke verdachte situatie en hou onze haven veilig.

meldpunt-havik.be

HAVIK
Haven Informatie Kruispunt

*Deze partners engageren zich voor het project HAVEN: Federale Gerechtelijke Politie Oost-Vlaanderen, Coördinatie- en Steundirectie Federale Politie Oost-Vlaanderen, Scheepvaartpolitie Gent, Politiezone Gent, Politiezone Assenede/Evergem, Politiezone Regio Puyenbroeck, North Sea Port, Gouverneur Oost-Vlaanderen, Parket Oost-Vlaanderen, Douane & Accijnzen, Stad Gent, gemeente Zelzate, gemeente Evergem, Politie Zeeland-West-Brabant.

De diefstalpreventieadviseur van de toekomst

Zonder preventie verandert ‘the internet of things’ in ‘the internet of threads’

Nepmails van banken of valse sms’en van de overheid met links naar fraudeleuze websites. Een beveiligingscamera verbonden met het internet die niet goed beveiligd is en daardoor de loper tot een woning wordt. Digitale criminaliteit zit in de lift en neemt steeds meer gewiekste verschijningsvormen aan. Dat merkt ook de diefstalpreventieadviseur (DPA) van de lokale politie. Diefstalpreventie is vandaag veel meer dan een stevig slot op de deur. De gouverneur, verantwoordelijk voor politionele veiligheid en preventie in de provincie, organiseert al vele jaren een tweejaarlijkse bijscholing voor DPA’ers en zet digitale diefstalpreventie daarbij nadrukkelijk op de agenda. Commissaris Benny Van Holder van politiezone Ninove, voorzitter van de stuurgroep DPA, maakte van diefstalpreventie zijn belangrijkste missie. Hij laat zijn licht schijnen over deze nieuwe inbraakfenomenen en de rol van de preventieadviseur.

Hoe gevaarlijk is de digitale inbreker?
“De middelen die hij gebruikt, zijn heel divers en constant in evolutie. Het wordt voor burgers moeilijk om te doorzien wat echt is en wat niet. Daardoor beginnen mensen te twijfelen en als het dan om relatief lage bedragen gaat, ontsnappen zulke valse berichten vaak aan een kritische controle, waardoor het bedrag al snel betaald wordt. Burgers schamen zich daarvoor. Dat zien we duidelijk aan de aangiftebereidheid: voor een fysieke inbraak is die 90%, maar voor cybercrime ligt dat veel lager. Er is ook een verschil in vaststellingen. Het onderzoek dat wordt gevoerd bij een fysieke inbraak is duidelijk en gekend, maar wat betreft digitale criminaliteit is dat veel complexer. Dit vergt bijkomende kennis en vaardigheden.”

We kennen de diefstalpreventieadviseur als een specialist in inbraakpreventie. Zijn belangrijkste taak is uitleggen hoe een burger zijn woning het best tegen een inbraak kan beveiligen. Wat is de impact van digitale criminaliteit op de rol en de werking van de diefstalpreventieadviseur?
“De burger behoeden door hem te informeren. Dat blijft het uitgangspunt van de

diefstalpreventieadviseur. Fysieke inbraken zullen altijd blijven bestaan, maar de diefstalpreventieadviseur kan ook een belangrijke rol spelen bij digitale inbraakpreventie. Hij heeft de laatste jaren nieuwe inbraaktechnieken en beveiligingsmethoden zien opduiken, cybercrime is eigenlijk een verlengstuk van deze evolutie. Alleen zijn er veel meer modus operandi. Dit maakt het moeilijker voor de DPA'er om op te hoogte blijven. Daarom moet hij zich op permanente basis bijscholen en zelfstandig op zoek gaan naar preventiematerialen. Dat is niet evident, want diefstalpreventie is vaak een bijtaak van politiemensen. Maar eigenlijk zou elke politieman van deze nieuwe fenomenen op de hoogte moeten zijn. Wanneer een burger aan het onthaal aangifte komt doen – een overwinning op zich – moet die snel en correct geholpen worden. Gegevensuitwisseling tussen eerstelijnsvaststellers en DPA'ers is bovendien essentieel om de vinger aan de pols te houden wat betreft de methodieken, beoogden buiten en slachterofferprofielen."

Wat is het belang van de tweejaarlijkse bijscholing die de gouverneur organiseert?
"De aandacht van de DPA'er kan en mag op het terrein niet verslappen en dus is het belangrijk dat hij zijn basiskennis kan optimaliseren en kennis verwerft over nieuwe methoden die cybercriminelen gebruiken. Tijdens de bijscholing zijn er ook rondetafelgesprekken. Dat aspect van netwerking is zeer belangrijk om goede praktijken uit te wisselen en de eigen werking te verbeteren. Zo'n provinciaal platform is een meerwaarde om daarover een ruim gedragen visie te bekomen.

Tot slot: een boodschap voor de burger: hoe moet die zich wapenen tegen dit digitale geweld?
"Iedereen kan het slachtoffer worden van een cybercrimineel! Voorzichtigheid is geboden bij de behandeling van mails. Volg de preventietips op de websites van de politie, de providers, de financiële instellingen enzovoort. Probeer bij iedere verdacht bericht kritisch te zijn. En loopt u toch in de val: overwin het schaamtegevoel en kom aangifte doen."

Over last op recreatiedomeinen gesproken: een gemeenschappelijk plan van aanpak onder coördinatie van de gouverneur

Gaat de temperatuur letterlijk in het rood, dan stijgt de temperatuur jammer genoeg ook figuurlijk op de recreatiedomeinen. Een plek die bij uitstek dient om jongeren en families een fijne ontspannende dag en afkoeling te bezorgen, maar bij warm weer vaak verstoord wordt door overlastplegers en amokmakers. Overlast aanpakken gaat over het aanpakken van criminaliteit, maar ook over het integraal bewaken van de klantenbeleving om overlast te vermijden. Omwille van de verschillende betrokken actoren en de bovenlokale insteek heeft de minister van Binnenlandse Zaken de gouverneurs gevraagd om een coördinerende rol op te nemen in de strijd tegen overlast op recreatiedomeinen.

In juni 2021 werd een omzendbrief gestuurd naar de gouverneurs, de burgemeesters en de beheerders van recreatiegebieden. Aan de gouverneurs werd uitdrukkelijk de opdracht gegeven om met alle uitbaters van de betrokken recreatiegebieden, de steden en gemeenten, de veiligheidscoördinatoren, de lokale en de federale politie en het parket samen te zitten om een gemeenschappelijk plan van aanpak uit te werken. In de zomer van 2021 werd, gevolg gevend aan deze vraag, een eerste coördinatievergadering gehouden met alle relevante actoren. Daar deelde het subtropisch zwembad Lago een aantal best practices. In het najaar ging de gouverneur aan de slag om een integrale aanpak uit te werken.

Stappenplan

Op basis van bestaande studies, wetgeving en een praktijkstudie op Provinciaal Domein Puyenbroeck werd een stappenplan opgesteld: 'Over last gesproken. Samen zetten we de puntjes op de i'. Aan de hand van vijf fiches kan daarmee een analyse gemaakt worden van het recreatiedomein. Bedoeling is om de problematiek geïntegreerd en integraal te benaderen.
Vanaf het moment dat een persoon thuis vertrekt, totdat hij/zij het domein opnieuw verlaat. Eerst zicht krijgen op de knelpunten, vervolgens inzicht verwerven in de opportuniteiten, om finaal middels organisatorische, fysieke, elektronische en meldingsmaatregelen de puntjes op de 'i' te zetten.

Overlast is een beetje een containerbegrip, voor recreatiedomeinen kunnen we dit verfijnen naar grosso modo drie grote categorieën. Er zijn de inbreuken op het interne regelement. Denk daarbij bijvoorbeeld aan niet-aangepaste zwemkledij of een barbecue buiten de voorziene zones. Daarbij aanleunend zijn er de overlastfeiten die de openbare orde aantasten, zoals provocaties tegen personeel en bezoekers en het plegen van verbale agressie. Tot slot zijn er ook de harde criminele feiten waaronder diefstallen, vechtpartijen en aanranding van de eerbaarheid.

Feedbackcultuur

Een tweede belangrijke onderdeel is het faciliteren en tot stand brengen van een feedbackcultuur door middel van een 'incidenten debriefing formulier' en een 'overlast debriefing formulier'. Bedoeling van dit eerste formulier is om na incidenten snel feedback te krijgen, zodat er gericht ingegrepen en overlegd kan worden. Het 'overlast debriefing formulier' helpt om op het einde van het recreatieseizoen een algemene evaluatie te maken. Met de domeinen op het grondgebied en de betrokken politiezones werden aparte afspraken gemaakt met betrekking tot de melding van incidenten omdat de cijfers van de voorbije jaren wezen op een hoog risico. Door de opgedane ervaringen op te lijsten, te delen, te analyseren en er lessen uit te trekken, kan het volgende recreatieseizoen optimaal voorbereid worden.

De blik op het volgende recreatieseizoen

Na het recreatieseizoen werd door de gouverneur aan de hand van de vaststellingen en overlegmomenten een uitgebreide evaluatie gemaakt. De lessons learned en de best practices werden gedeeld met alle lokale besturen en betrokken actoren. Voor elk van de afgelijnde overlastcategorieën werd ook een typevoorbeeld uitgewerkt onder de titel 'EHBO – Eerste Hulp Bij Overlast' (zie kader).

Goede voorbereiding
Globaal kan gesteld worden dat een goede voorbereiding en een complete beeldvorming en risicoanalyse van een domein, samen met duidelijke afspraken tussen de verschillende actoren en afbakening van de verschillende verantwoordelijkheden, essentieel zijn vooraleer het seizoen aan te vatten.

In 2022 vonden er naast de eerste coördinatie- en evaluatievergadering ook een aantal specifieke overlegmomenten plaats na gepleegde feiten en/of problemen op het terrein. Vanuit de diensten van de gouverneur werd advies gevraagd aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht met betrekking tot de mogelijkheden voor uitbaters van recreatiedomeinen om (potentiële) bezoekers aan te spreken in een andere taal. Daarnaast worden ook de mogelijkheid van een toegangsverbod op publiek toegankelijke recreatiedomeinen verder onderzocht.

> “De Oost-Vlaamse recreatiedomeinen zijn voor heel wat mensen dé plek om te ontspannen in het groen. Maar waar veel mensen samenkomen, zijn ook goede afspraken nodig om alles vlot te laten verlopen. Gelukkig kunnen we dat steevast doen in een goede verstandhouding tussen de provincie, de lokale besturen, de veiligheidsdiensten en de gouverneur.”
>
> **An Vervliet,**
> *gedeputeerde voor Recreatiedomeinen*

MEER INFO?
Voor de volledige evaluatie kan steeds contact opgenomen worden met het kabinet van de gouverneur.

EHBO EERSTE HULP BIJ OVERLAST

Om fenomenen op dezelfde wijze te kunnen benaderen, wordt er aandacht besteed aan deze 6 componenten:

1. **Normering**
   Is alles duidelijk vervat in formele dragers (reglementen, verordeningen,…)?
2. **Communicatie**
   Werd hierover intern en extern op een duidelijke en transparante manier gecommuniceerd?
3. **Actiemodi**
   Zijn de acties die moeten worden gesteld, gekend, geoefend en getest?
4. **Afspraken**
   Werden de nodige afspraken gemaakt met de partners?
5. **Opleiding**
   Is het personeel voldoende opgeleid?
6. **Middelen**
   Zijn de middelen performant en afgestemd op het beoogde gebruik en doel?

Toegepast op een vechtpartij ziet dat er zo uit:

Normering

Het is voor de bezoeker duidelijk welke feiten op de site niet getolereerd worden en welke tolerantie-grenzen er bestaan. Het moet duidelijk zijn voor iedere bezoeker dat het plegen van criminele feiten (slagen, slagen met verwondingen,...) tegen andere bezoekers en het personeel het voorwerp zal uitmaken van een tussenkomst door de politie (ambtshalve of met klacht).

Communicatie

Er wordt via diverse kanalen gecommuniceerd (lichtkranten, affiches, sociale media, pictogrammen, website...).
De communicatie is duidelijk en coherent aan het normerend kader.

Actiemodi

Het is duidelijk wie in eerste instantie moet ageren. Het is duidelijk voor iedereen wat zij kunnen en mogen doen. Zij werken volgens actiekaarten en registreren elk incident.

Afspraken

Intern werden afspraken gemaakt over de aanpak van vechtpartijen (wie ageert als eerste, wie wordt in kennis gesteld, wie staat in voor oproep naar de hulpdiensten). Er werd een workflow opgesteld en die wordt gevolgd. Er zijn afspraken gemaakt tot gerichte opvang van de politie- en hulpdiensten.

Opleiding

Het personeel is opgeleid in het de-escalerend omgaan met weerbarstige en geagiteerde mensen. Zij weten hoe te reageren en weten ook hoe ver hun bevoegdheid reikt. Iedere vorm van gerichte agressie wordt ook in het kader van de welzijnswet (aan-)gemeld.

Middelen

Er zijn middelen ter beschikking tot registratie van inbreuken (camera, ...) . De middelen zijn performant, getest en de medewerkers weten hoe deze te gebruiken.

“Al snel werd duidelijk: dit gaat om een gedeelde verantwoordelijkheid”

Op een zonnige woensdagnamiddag in september 2021 worden de politiediensten op **Provinciaal Domein Puyenbroeck** geconfronteerd met honderden honderden bezoekers die het niet al te nauw nemen met de algemene regels. Geen ticket op zak, sluikstorten, barbecues in openlucht waar dat niet is toegestaan, racen op de parking, inbreuken op de kledijvoorschriften enzovoort. De medewerkers van het domein voelen zich geïntimideerd en ondervinden problemen om gepast te reageren. De volledige site is pas na sluitingstijd volledig ontruimd. Voor **Rudy Van Cronenburg, burgemeester van Wachtebeke, en Koen Van Poucke, korpschef van politiezone Puyenbroeck (Lochristi, Moerbeke, Wachtebeke, Zelzate)** is dit een wake-upcall. Ze nemen contact op met de gouverneur van Oost-Vlaanderen, want een dergelijk scenario moet in de toekomst absoluut vermeden worden. Het is de start van een praktijkstudie, die uiteindelijk zal leiden tot een stappenplan waarmee elk recreatiedomein op het grondgebied van onze provincie overlast geïntegreerd en integraal kan benaderen en aanpakken.

Overlast van een dergelijke omvang, dat hadden jullie op Provinciaal Domein Puyenbroeck nog nooit meegemaakt?

Burgemeester Rudy Van Cronenburg: “Nee, maar omdat andere domeinen, die toen wel al geviseerd werden, beperkingen oplegden, werd domein Puyenbroeck aantrekkelijk voor groepen uit Brussel en Wallonië, omdat daar helaas geen of veel te weinig recreatiemogelijkheden in openlucht zijn. Ik ben op vraag van de korpschef zelf ter plaatse gekomen. Wat ik zag, was hallucinant. De situatie was compleet uit de hand gelopen en het bleek onmogelijk om dit nog met een paar politiemensen te handhaven.”

Korpschef Koen Van Poucke: “Omdat ik als officier van bestuurlijke politie met wachtdienst was belast, was ik ook aanwezig. Ik ben met die jongeren en gezinnen in gesprek gegaan. Ze vertelde me: we komen naar hier vanuit Charleroi omdat er bij ons geen voorzieningen zijn, maar we wisten op voorhand niet wat de regels waren en konden de regels ter plaatse niet begrijpen omdat we de taal niet spreken. Al snel werd ons duidelijk: de vraag hoe we dit kunnen voorkomen, gaan we niet alleen kunnen beantwoorden.”

Burgemeester Van Cronenburg: "Ik heb toen contact opgenomen met de gouverneur, die mij spontaan heeft opgebeld om te luisteren. Dat apprecieerde ik enorm. Vrijwel onmiddellijk heeft ze ook het initiatief genomen om de verschillende veiligheidsdiensten en recreatiedomeinen van Oost-Vlaanderen rond de tafel te brengen. Uit die overlegmomenten hebben wij heel wat goede praktijken kunnen meenemen. Wij hebben op ons beurt ook meteen overleg met de uitbater bij elkaar geroepen. Dit gaat om een gedeelde verantwoordelijkheid waarbij iedereen moet weten wat zijn of haar rol is."

Wat zijn de belangrijkste problemen die uit deze overlegmomenten naar boven zijn gekomen?
Korpschef Van Poucke: "De regels voor bezoekers van het domein moeten duidelijk zijn en de bezoekers moeten die regels, bijvoorbeeld omtrent kledijvoorschriften, en eventuele bijkomende voorwaarden, denk aan een reservatiesysteem en een maximumcapaciteit in drukke periodes, ook op voorhand kennen. Omdat het domein in het verleden echter niet werd geconfronteerd met dergelijke incidenten, bestond ook niet direct de noodzaak om te voorzien in een strikter kader, organisatorische maatregelen en duidelijke, doelgroepgerichte communicatie daarover om de taalbarrière te overwinnen. Intussen zijn alle partners ervan overtuigd dat een ketengerichte aanpak de juiste is. De politie komt daarbij als laatste schakel op het einde van deze ketting.

Burgemeester Van Cronenburg: "Het kan ook niet de bedoeling zijn dat er voor elke bagatel een beroep gedaan wordt op de lokale politie. De medewerkers en verantwoordelijken ter plaatse moeten ook kunnen ingrijpen, door in dialoog te gaan om zo een escalatie te vermijden. Dat kan ook door private bewakingsfirma's in te zetten. Anderzijds moet de politie ook op tijd en correct verwittigd worden wanneer het wel uit de hand dreigt te lopen. Daarbij moet de alarmeringsketen en de rolverdeling duidelijk zijn: wie verwittigt wie en wie mag wat ondernemen."

Korpschef Van Poucke: "We hebben ook geijverd voor infrastructurele maatregelen. De omheining versterken bijvoorbeeld, en de inzet van camerabewaking, maar het is vooral belangrijk om te kunnen terugvallen op goed opgeleide medewerkers. Goeie communicatie, in dialoog gaan, werkt immers de-escalerend. Via camerabewaking zullen we in de toekomst vanop afstand kunnen monitoren en hoeven we niet op permanente basis meerdere patrouilles in te zetten. Dat kunnen we als kleiner korps met 120 medewerkers niet. We bedienen vier gemeenten met in totaal meer dan 50.000 inwoners, en in het hoogseizoen is het overal druk."

Burgemeester Van Cronenburg: "Het was zeker niet de bedoeling om de zwarte piet naar iemand toe te schuiven, wel om iedereen ervan te overtuigen dat we samen naar oplossingen moeten zoeken en dat het daarbij gaat om een som aan maatregelen. De afspraken daarover moeten in de aanloop naar het volgende seizoen gemaakt worden, met een integraal plan van aanpak als resultaat."

In het stappenplan om tot zo'n integraal plan van aanpak te komen, dat door de gouverneur aan alle recreatiedomeinen van Oost-Vlaanderen werd bezorgd en onder meer op basis van een praktijkstudie op Provinciaal Domein Puyenbroeck werd opgesteld, gaat ook veel aandacht naar beeldvorming. Hebben jullie in dat verband specifieke initiatieven genomen?
Korpschef Van Poucke: "We zijn eigenlijk tot de vaststelling gekomen dat er te weinig informatie-uitwisseling was tussen de medewerkers van het domein en de politiediensten. Daarom hebben we een barometer met een online meldingsformulier in het leven geroepen. Dit werd gerealiseerd door een aspirant-hoofdinspecteur van onze politiezone in samenwerking met de commissaris van het wijkteam. Hij zal ook in de toekomst instaan voor de monitoring en opvolging van dit actieplan. Medewerkers kunnen zelf rapporteren over hoe veilig ze zich hebben gevoeld, het verwachte aantal bezoekers of reservaties, het aantal incidenten zonder politietussenkomst en hoe die werden aangepakt, … Zo krijgen we een goed zicht op de werkelijke omvang van de overlast en kunnen we daar ook naar handelen door bijvoorbeeld op een bepaalde dag patrouilles in te zetten en meer zichtbaar aanwezig te zijn. Ook de federale politie van Oost-Vlaanderen kan meelezen met deze barometer en daardoor haar vliegende ondersteuningsploegen efficiënter inzetten. De barometer is ook een goed instrument om het seizoen te evalueren en eventuele bijkomende maatregelen af te spreken."

Nog concrete initiatieven?
Korpschef Van Poucke: "In het voorjaar organiseerden we samen met de diensten van de gouverneur een oefening met de medewerkers van het domein en de politie, waarbij we de afhandeling van een incident aan het openluchtzwembad hebben nagespeeld. Tegelijk was dat ook een opleiding om die medewerkers meer zelfredzaam te maken. We gaan dit trouwens herhalen in 2023. Er kwam ook een verwittigingsschema met onder meer tips voor het eerste contact met 101. Dat hangt ondertussen uit aan de balie."

Burgemeester Van Cronenburg: "We zijn echt op de goede weg om de volgende jaren veel problemen te voorkomen."

Tot slot: wat is volgens jullie de meerwaarde van de gecoördineerde aanpak van de gouverneur op provinciaal niveau?
Burgemeester Van Cronenburg: "Ieder domein heeft zijn specifieke problemen, maar er zijn zeker ook algemene lijnen te trekken. We staan allemaal voor dezelfde uitdagingen, dus hoeven we niet allemaal het warm water uit te vinden. De evaluatievergadering die door de gouverneur werd georganiseerd was daarbij bijzonder interessant. Opnieuw hebben we geleerd van elkaar. Bovendien is de gouverneur ook de geschikte figuur om deze problematiek te escaleren naar collega-burgemeesters van andere provincies. Gedeelde verantwoordelijkheid, ik kan het niet genoeg herhalen. Er moet daar geïnvesteerd worden in meer recreatievoorzieningen, zodat we een waterbedeffect kunnen voorkomen."

“De aandacht van de gouverneur en haar diensten is zeker een meerwaarde”

Ook **sport- en recreatiepark De Blaarmeersen** in Gent bleef afgelopen zomer niet gespaard van incidenten, ondanks de vele inspanningen die werden geleverd. **Catherine Meyvaert van uitbater Farys** (intergemeentelijk samenwerkingsverband) over het belang van een optimale bezoekersbeleving en een integraal plan van aanpak.

“Ons recreatiedomein biedt voor elk wat wils. Het is een grote uitdaging om aan al deze behoeften en verwachtingen tegemoet te komen. We investeren dan ook veel aandacht en middelen in een optimale bezoekersbeleving. Daartoe starten we al heel vroeg met de evaluaties en voorbereidingen om tot een integraal plan van aanpak te komen. Dan doen we samen met andere diensten zoals de politie, de stadsdiensten, het openbaar vervoer, securityfirma’s en sfeerbeheerders, … We luisteren ook naar de bezoekers en naar ons personeel. De samenwerking met andere diensten is erg belangrijk. Zo krijgen we kennis van hun werkwijzen en kunnen we onze eigen procedures en inspanningen hierop afstemmen. Dit verhoogt onze gezamenlijke daadkracht wanneer het toch fout loopt.

Ook wij bleven afgelopen zomer niet gespaard van – sterk gemediatiseerde – incidenten. Ik wik en weeg mijn woorden om niemand te stigmatiseren of te stereotyperen, maar men kan toch niet rond de vaststelling heen dat slechts enkele groepen verantwoordelijk zijn voor heel wat problemen. Hun ongepast en antisociaal gedrag ten aanzien van onze medewerkers en de bezoekers stelt iedereen die betrokken is bij het bewaken van de rust en het handhaven ervan voor grote uitdagingen.

Wij investeren bijzonder veel tijd in het bekomen van de juiste beeldvorming van de overlastfenomenen en -plegers. Daarom sturen we alle medewerkers aan om ieder incident te melden en onmiddellijk te overleggen of actie te ondernemen. Deze beeldvorming resulteert in correcte kwalitatieve en kwantitatieve analyses die gebruikt worden in het kader van het nemen van eventueel bijkomende maatregelen, het inzetten van bijkomende middelen en het verfijnen van de visie op crowdmanagement. Het stelt ons ook in staat om na elk zomerseizoen op basis van objectieve informatie de juiste besluiten te trekken.

De aandacht van de gouverneur en haar diensten voor de problemen op de recreatiedomeinen is zeker een meerwaarde. Dit geeft een motiverende impuls aan het delicate debat en de uitbouw van een geïntegreerde aanpak. Tijdens de overlegmomenten op initiatief van de gouverneur, waarop alle relevante actoren aanwezig waren, werd ernstig geluisterd. Wij haalden op onze beurt nieuwe inzichten en goede praktijken van andere recreatiedomeinen. Dit kunnen we alleen maar toejuichen.”

Wachtdienst voor de Adjunct Dir-Med dankzij Medov vzw

“We kennen elkaar persoonlijk, dat maakt de samenwerking op het terrein sterk”

Wie kan delen, kan vermenigvuldigen. Een ingesteldheid die in Oost-Vlaanderen goed gekend is. Ook binnen de medische discipline heeft onze provincie met Medov vzw een mooi voorbeeld. De 60 lokale besturen werken samen om een wachtdienst op het volledige grondgebied te organiseren voor de Adjunct Directeur Medische Hulpverlening (Adjunct Dir-Med). De adjunct wat? Lees even mee.

Het Koninklijk besluit van 2 februari 2007 bepaalt de functie van de Directeur Medische Hulpverlening (Dir-Med) en het toepassingsgebied. De Dir-Med voert bij de inwerkingtreding van het medisch interventieplan (MIP) of op bevel van een gezondheidsinspecteur of een arts van de Cel Medische Bewaking het operationele gezag over alle medische en sanitaire hulpverlening, ongeacht de diensten waarvan ze afkomstig is. In die hoedanigheid valideert hij onder andere de locatie van de vooruitgeschoven medische post (VMP), en organiseert en coördineert hij de medische invulling van operaties zoals de triage, verzorging en voorbereiding van de evacuatie van slachtoffers. Het KB bepaalt ook dat de Dir-Med zich op operationeel gebied kan laten bijstaan door één of meerdere adjuncten. Indien er geen (Adjunct) Dir-Med ter plaatse is, neemt de eerste MUG ter plaatse deze opdracht over. Deze kan dan evenwel geen medische handelingen stellen en is dan belast met het op punt stellen van de organisatie van de medische hulpverlening op het terrein.

Van proefproject naar volwaardig ondersteuningsproject

Huidig coördinator van Medov vzw, Dirk D’hooge, herinnert zich de begindagen van de vzw nog goed. “Het was in de nasleep van het Heizeldrama en de ramp met de Herald of Free Enterprise. Iedereen zag toen de nood in aan een sterke coördinatie op het terrein en het belang van oefenen op rampscenario’s. Medov werd opgericht in 1993 op initiatief van toenmalig

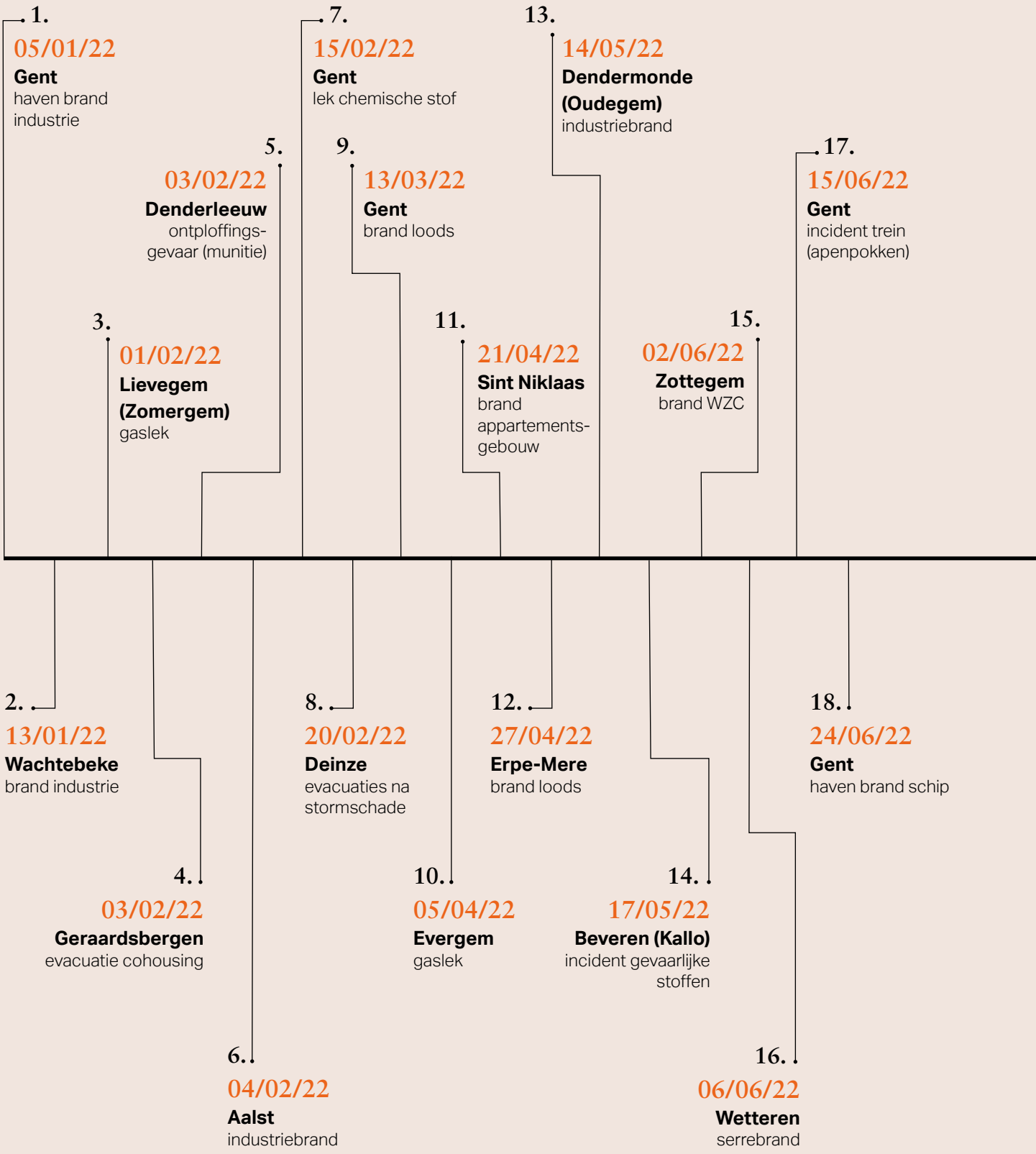

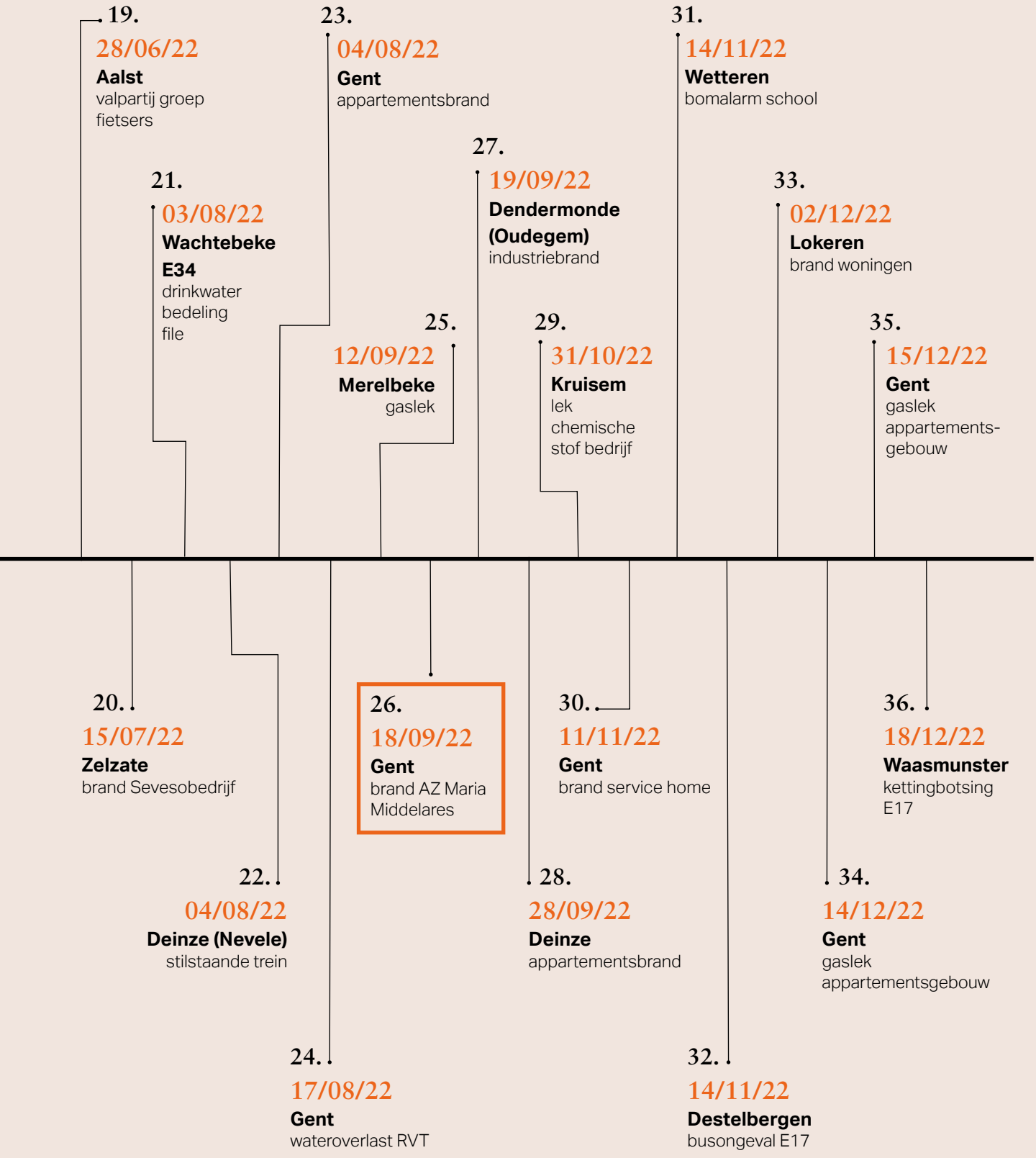
gouverneur Herman Balthazar en had als doelstelling om personeel ter beschikking te stellen voor het coördineren van de medische hulpverlening op het rampterrein en het mede organiseren van oefeningen. De vzw bestond toen als een soort van proefproject, waarvoor op dat moment ook vanuit Volksgezondheid subsidies werden voorzien."

In 2007 werd met het KB de functie van Dir-Med en Adjunct Dir-Med bij wet vastgelegd. "De functie zelf bestond toen nog onder de titel van DMH, wat eveneens stond voor directeur medische hulpverlening. De Dir-Med is een spoedarts met een bijkomende opleiding rampenmanagement, de adjunct is een spoedverpleegkundige met een bijkomende opleiding rampenmanagement. Inhoudelijk is er niet veel veranderd sinds het KB. De Dir-Med werd toen wel rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van de federale overheidsdienst Volksgezondheid geplaatst en door hen ondersteund. Door deze aanpassing is de vzw zich specifiek beginnen toespitsen op de organisatie van het wachtsysteem van de adjunct Dir-Med en de bijhorende ondersteuning. De gouverneur is nog steeds voorzitter en erg nauw betrokken bij de werking."

Die ondersteuning bestaat onder andere uit het voorzien in een wachtvergoeding, interventiewagens, beschermingskledij, een gsm-toestel voor de wacht enzovoort. Telkens wanneer er een operationele coördinatie-fase wordt afgekondigd of wanneer de criteria om een medisch interventieplan af te kondigen bereikt zijn, worden de adjuncten automatisch opgeroepen vanuit de noodcentrale 112. Er zijn vandaag 15 adjuncten actief binnen het wachtsysteem, elke dag zijn er twee van wacht. Eén voor het noordelijke deel van de provincie en één voor het zuidelijke. Er wordt ook gepoogd om minstens 1 adjunct uit elke ziekenhuisassociatie aan boord te hebben. De adjunct koppelt altijd terug naar de Dir-Med die finaal beslist en eindverantwoordelijke is.

36 INTERVENTIES IN 2022

19.
28/06/22
Aalst
valpartij groep fietsers
21.
03/08/22
Wachtebeke
E34
drinkwater bedeling file
23.
04/08/22
Gent
appartementsbrand
25.
12/09/22
Merelbeke
gaslek
27.
19/09/22
Dendermonde (Oudegem)
industriebrand
29.
31/10/22
Kruisem
lek chemische stof bedrijf
31.
14/11/22
Wetteren
bomalarm school
33.
02/12/22
Lokeren
brand woningen
35.
15/12/22
Gent
gaslek appartements-gebouw
20.
15/07/22
Zelzate
brand Sevesobedrijf
22.
04/08/22
Deinze (Nevele)
stilstaande trein
24.
17/08/22
Gent
wateroverlast RVT
26.
18/09/22
Gent
brand AZ Maria Middelares
28.
28/09/22
Deinze
appartementsbrand
30.
11/11/22
Gent
brand service home
32.
14/11/22
Destelbergen
busongeval E17
34.
14/12/22
Gent
gaslek appartementsgebouw
36.
18/12/22
Waasmunster
kettingbotsing E17

Brand op de dienst spoedgevallen van AZ Maria Middelares

ZONDAG 18 SEPTEMBER 2022

GETUIGENIS VAN ADJUNCT DIR-MED GEERT SCHATTEMAN

"Vandaag ben ik 7 jaar actief als adjunct Dir-Med, als spoedverpleegkundige ben ik verbonden aan UZ Gent. Ik was die bewuste zondag van wacht, rond 5u50 's ochtends werd ik opgebeld vanuit de noodcentrale. In een twaalftal minuten was ik ter plaatse. Onze voertuigen die vanuit de vzw ter beschikking gesteld worden zijn ook prioritaire voertuigen, waardoor we ons snel kunnen verplaatsen. In de wagen krijg je dan een sitrep van de noodcentrale en volg je al mee op de radio, zo heb je een eerste beeld. Eénmaal ter plaatse volgt het overleg met de aanwezige disciplines en kijken we wat er al allemaal gebeurd is, welke middelen er zijn, welke er nog op komst zijn, welke we nog denken nodig te hebben en hoe we die middelen best kunnen inzetten. Kortom, we organiseren het medisch dispositief ter plaatste in samenwerking met de Dir-Med.

De brand bij AZ Maria Middelares gaf extra druk. Een ziekenhuis is geen gewone locatie. Je moet de spoeddienst afleiden naar andere ziekenhuizen, mensen komen op eigen initiatief ook langs, er is de normale werking van het ziekenhuis,… We hebben toen AZ Maria-Middelares zo snel mogelijk uit het systeem van de reguliere werking van de Noodcentrale 112 geplaatst zodat er geen ziekenwagens meer aanreden, er werd noodopvang en eerste hulp ingericht voor mensen die op eigen initiatief naar de spoed reden, waar nodig werd beslist rond doorverwijzingen naar andere ziekenhuizen, etc.. Onze bedoeling is om organisatorisch te ontzorgen en te ondersteunen, zodat de disciplines zich kunnen focussen op hun werk. Na de acute fase hebben we ook nog input geleverd voor de heropstart. Dit specifieke incident was een mooie casus om de positieve samenwerking tussen alle aanwezige disciplines en de verantwoordelijken van het ziekenhuis naar voor te brengen.

De groep van adjuncten heeft veel ervaring, komt uit verschillende ziekenhuizen en kent meestal de mensen van de andere disciplines die op het terrein zijn. Iedereen weet wat men aan elkaar heeft en wat er van elk verwacht wordt. Ook het feit dat we in Oost-Vlaanderen steeds met twee Adj. Dir-Med's van wacht zijn maakt het mogelijk om steeds binnen de 30 minuten één iemand ter plaatste te hebben. Dit maakt de samenwerking op het terrein erg sterk. Wanneer de mensen van de eerste MUG ter plaatse deze rol moeten opnemen dan zijn dat soms mensen met veel minder ervaring binnen deze taken en met de samenwerking met brandweer en politie."

GETUIGENIS VAN CHRISTOPHE MOUTEN, CEO AZ MARIA-MIDDELARES

"Zondagochtend 18 september werd ons ziekenhuis getroffen door een hevige brand op de dienst spoedgevallen. De medewerkers werden gealarmeerd door de branddetectie, waarna de brandweer en noodcentrale gealarmeerd werden en er een bluspoging ondernomen werd. De brandweer was snel ter plaatse en kreeg de brand onder controle. Jammer genoeg viel er één dode te betreuren.

Dat de brand zich in een ziekenhuis afspeelt, waar zoveel kwetsbare mensen samenzijn die zorg nodig hebben, maakt de situatie extra complex. Een spoedafdeling is een bedrijvige omgeving met ambulances die op en aan rijden, mensen die zelf zorg zoeken, … Alles ligt ook kort bij elkaar: naast onze spoedafdeling bevindt zich de afdeling radiologie, onder de spoed onze apotheek. Je wil de brand dus zo snel mogelijk onder controle hebben, maar je moet meteen ook al denken aan de continuïteit van de zorg en de werking van de andere afdelingen.

Als ziekenhuis beschik je uiteraard intern over veel medische capaciteit, maar de aanwezigheid van de Dir-Med en de adjunct betekent wel een grote ontzorging van alle externe organisatorische factoren zoals de werking van de 112, het opzetten van noodopvang, de coördinatie van de medische operaties op het terrein, … We hebben gelukkig geen grootschalige evacuatie moeten doen, maar mocht dat wel het geval geweest zijn dan gingen ook daar de Dir-Med en de adjunct ons ontzorgd hebben en die coördinatie op zich genomen hebben. De functie maakt wel degelijk een groot verschil op het terrein."

TOESPRAAK OP DE OOST-VLAAMSE NIEUWJAARSONTMOETING

MAANDAG 9 JANUARI 2023

Dames en heren,

Alles heeft een begin en ja, voor het eerst sedert mijn aanstelling, mag ik u hier kort na Nieuwjaar met z'n allen samen begroeten. In levende lijve! We hebben het lang gehoopt en gewenst, maar vandaag lijkt de strijd toch gewonnen en is de impact van corona op onze samenleving quasi verdwenen. Dat we hierdoor ook weer, oog in oog, kunnen klinken op het nieuwe jaar stemt ons allen tevreden.

Hoera voor alle voordelen en verworvenheden van de digitale vooruitgang, maar in één opzicht blijf ik gráág ouderwets: als het mogelijk is, verkies ik mensen *face to face* te zien: de fonkeling in de ogen, de schouderklop, de kwinkslag af en toe.

En toch, ondanks de dankbaarheid voor dit wederzien, ontbreekt het gevoel van euforie. Dachten we dat corona dé crisis was om te verslaan, dan heeft 2022 de lat alweer wat hoger gelegd. De oorlog in Oekraïne bracht dag na dag onmenselijk leed. Families werden uit elkaar gedreven en duizenden ontheemde burgers zochten bescherming in ons land. De solidariteit in Oost-Vlaanderen was immens, zowel bij de bestuurlijke instanties als bij de burgers.

Opnieuw moest men zichzelf heruitvinden. Het was evenwel hartverwarmend om te zien hoe ook nu weer de mouwen opgestroopt werden en oplossingen gezocht en gevonden werden.

Maakten we ons zorgen over de toegenomen polarisering in onze samenleving, dan bewees #plekvrij opnieuw dat je er in Oost-Vlaanderen niet alleen voorstaat. Afgelopen jaar werden in onze provincie tot 70% van de vluchtelingen bij mensen thuis opgevangen. Ook vandaag blijft de opvang bij gastgezinnen een belangrijke pijler van de getoonde solidariteit. **Als het er op aankomt, laten de Oost-Vlamingen zich van hun meest vertederende kant zien.**

Lichtpunten waar we ons aan kunnen optrekken. Maar toch, wie had na twee jaar crisisbeheer, niet eens een gewoon jaar gewild? **De realiteit is evenwel dat de crisissen elkaar bleven opvolgen.**

Met de situatie in Oekraïne kwamen ook nooit geziene energieprijzen. Overheden moesten financieel opnieuw in de bres springen, de inflatie piekte op voor velen ongekende hoogtes, bedrijven kreunden onder de stijgende loon-en energiekost en de lokale besturen stonden met hun OCMW's en sociale diensten opnieuw in de frontlinie.

Het klimaat liet zich evenmin onbetuigd. Waar we twee zomers geleden getroffen werden door dramatische overstromingen, was dit de zomer van de grote droogte.

Geachte aanwezigen, alles lijkt veranderd, niets nog hetzelfde.

De problemen van vandaag vragen om langetermijnoplossingen. We zullen meer moeten doen dan hetzelfde met minder of andere bronnen. Doordenken en systemen durven veranderen.

Het maakt burgers bezorgd en onzeker. Hoe zeer we ook houvast zoeken, exacte antwoorden zijn er niet.

Ik schreef het al op mijn nieuwjaarskaart: **we hebben nood aan verbeelding, want dan zijn de oplossingen oneindig.**

Verbeelding als smeerolie. Ook voor elk van u, in uw werksfeer. **Platgetreden paden durven te verlaten, in een breder perspectief durven te redeneren**. Meer dan ooit in deze vloeibare tijden, waarin er geen absolute zekerheden meer lijken te bestaan.

Verbeelding om te kunnen zien hoe de investeringen en innovaties van vandaag leiden naar een koolstofvrije samenleving. Hoe we fossiele brandstoffen gaandeweg kunnen achterwege laten. Hoe we als Europa veel onafhankelijker zullen zijn dan vandaag het geval is. We kunnen dat rationeel niet altijd goed vatten, maar we kunnen het ons wel verbeelden, zelfs zonder naïef te zijn.

We zien het al langer in onze provincie. Het streven naar duurzaamheid is al lang geen kwestie meer van een beleidskeuze of van imagodenken. Het is een rationele economische beslissing geworden om hier volop op in te zetten. Overheden zien de opportuniteit om basisindustrieën hier te verankeren en te laten innoveren richting koolstofneutraliteit. Bedrijven zien in de stijgende energiekosten het beste argument om duurzaam te worden en onafhankelijk van fossiele energie. Het verlaten van fossiele brandstoffen geeft zuurstof aan wetenschap, hoogopgeleiden, industrie, overheden en

kennisinstellingen om samen aan de kar te trekken. Het **geeft zuurstof aan Oost-Vlaanderen, waar de triple-helix van overheden-bedrijven en kennisinstellingen sterk verankerd is.**

Waar vroeger loonkost de bepalende factor was, kunnen we vandaag bedrijven in Oost-Vlaanderen binden met toegang tot kennis en innovatie, ruimte en de wil om als overheid samen te werken naar de industrie en samenleving van de toekomst: duurzaam, circulair en hoogtechnologisch. In de grootste crisissen liggen de grootste kansen.

Gouverneur Carina Van Cauter begroet haar voorganger ere-gouverneur Herman Balthazar.

Wie kan delen, kan vermenigvuldigen. Samenwerken vormt onze basis om beter te doen.

Laat ons evenwel niet vergeten: zonder gezondheid en veiligheid wordt het niet beter.

Ondanks het feit dat corona aan het zicht onttrokken is, kreunt de gezondheidszorg onder personeelstekorten. Bedanken we na de crisis de uniformberoepen, dan zien we jammer genoeg dat het geweld tegen hulpverleners, zorgverstrekkers en ordehandhavers blijft toenemen. Een voetbalstadion was het afgelopen jaar zacht uitgedrukt niet altijd 'family proof' en hetzelfde geldt voor onze recreatiedomeinen wanneer de temperatuur de lucht in gaat. Het nieuws dat er in Antwerpen een granaat ontploft is doet ons nog amper opkijken, dat onze minister van justitie met zijn gezin al weken moet onderduiken haalt amper het nieuws.

Aan alle genoemde voorbeelden valt niets normaal te vinden. Willen we dat onze planeet het redt op middellange termijn, dan gaan we in eerste instantie moeten zorgen dat onze samenleving het redt op korte termijn.

Oplossingen gaan we niet vinden in de waan van de dag, in het reageren met slogans, maar door zoals in het crisisbeheer vooruit te denken en plannen te maken. En daarbij ook de verbeelding te durven laten spreken.

Dit is dan ook mijn oproep naar u toe: besturen, beleid voeren, leiderschap tonen… het heeft in de eerste plaats te maken met meerdere generaties vooruit denken.

Elk niveau zijn rol, maar vooral de **samenwerking** tussen de verschillende rollen is essentieel om resultaten te boeken. *Niets bestaat dat niet iets anders aanraakt.* **Geen enkel probleem staat op zichzelf.** Ecologie raakt aan welzijn, welzijn raakt aan veiligheid, veiligheid raakt aan duurzaamheid.

Of het nu gaat over overlast op recreatiedomeinen, de aanpak van georganiseerde criminaliteit of het voorkomen van intrafamiliaal geweld: velen van u hier aanwezig hebben een stukje van de oplossing. Ik zal het als gouverneur dan ook altijd als mijn opdracht beschouwen om u aanklampend aan te jagen en samen te brengen. Maar ook om u op een dag als vandaag te bedanken voor uw aandacht en discipline, uw kennis en verbeelding, uw wil tot samenwerking, uw soepelheid en vastberadenheid en onze samenhorigheid. Bedankt daarvoor.

Beste aanwezigen, ik had het al over onze hogescholen en universiteiten, de besturen, onze burgers en de vrijwilligers, de bedrijven die mee voorop willen lopen en de samenwerking tussen alles en iedereen: zoveel is hier aanwezig om succesvol te zijn. Om de kansen te grijpen die elke crisis met zich mee brengt. Er worden vier verdienstelijke Oost-Vlamingen in de bloemetjes gezet, maar het zouden er uiteraard nog veel meer kunnen zijn.

Op sportief vlak moesten we vaststellen dat het jammer is dat Wout en Remco geen Oost-Vlamingen zijn, maar dat we gelukkig Lotte Kopecky en Ewoud Vromant hebben. Op cultureel vlak laat Lukas Dhondt, een beetje onze ambassadeur van verbeelding, ons met zijn nieuwste film weer dromen van een Oscar. Maar moesten we ook afscheid nemen van Will Ferdy. Rasecht Gentenaar van geboorte. Moedig man, die zich decennia geleden al durfde te outen als homoseksueel, toen gender-issues nog helemaal niet vanzelfsprekend waren. In één van zijn liedjes zingt hij: 'Voor elk moment waarop je me hebt blij gemaakt, zeg ik je dank.'

Wat een jaar was 2022!? Een jaar dat liet dromen en verbeelding spreken, een jaar dat ons terzelfdertijd met de voetjes op de grond plaatste. Een jaar waarin we dank je konden zeggen voor elk moment waarop we blij waren, maar ook een jaar waarin we een paar keer goed konden vloeken.

Een jaar waarin andermaal duidelijk werd, dat we ook dit jaar ten volle beroep gaan moeten doen op u allen hier aanwezig.

In gesprek met Lode Van Hecke, bisschop van Gent.

Samen met eerste gedeputeerde Kurt Moens in gesprek met minister Vincent Van Peteghem.

Een tandje bij steken, dat durf ik niet vragen, maar wel om vol te houden. **Met een beetje verbeelding, kan u het einde van de crisis zien.**

We zijn vandaag 9 januari. Drie dagen geleden was het Driekoningen, de dag waarop volgens de bijbelse mythologie de Drie Wijzen uit het Oosten kwamen. U hier allemaal, beschouw ik als wijzen uit Oost-Vlaanderen, elk op uw domein.

Tot u zeg ik: leven is het meervoud van lef.

Ik wens u allemaal voor 2023 veel lef toe om het goede te doen!

Ik dank u allen van harte en hef straks het glas op jullie geluk, verbeeldingskracht en gezondheid!

En vooral: **profiteer van het leven**.

TOESPRAAK N.A.V. HET TE DEUM OP DE NATIONALE FEESTDAG

IN AANWEZIGHEID VAN PRINSES ASTRID EN PRINS LORENZ

DONDERDAG 21 JULI 2022

Koninklijke hoogheden,
Mevrouw, Monseigneur,

Het is met trots en dankbaarheid dat ik u vandaag, ter gelegenheid van het Te Deum op 21 juli, mag ontvangen in onze provincie Oost-Vlaanderen.

Bedankt dat u deze feestelijke dag samen met ons viert. En, laat mij toe, mevrouw, monseigneur, onmiddellijk de hoop uit te spreken dat het niet de laatste keer zal zijn, dat u onze provincie, met zoveel troeven, vereert met een bezoek. Oost-Vlaanderen 'vaut le détour', zo heeft u ongetwijfeld al mogen ervaren tijdens uw missies en

Prinses Astrid en Prins Lorenz wonen het Te Deum bij in de Sint-Baafskathedraal in Gent.

de kennismaking met de vele Oost-Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen. Bedankt om onze bedrijven te ondersteunen in hun buitenlandse contacten en zo mee te zorgen voor onze groei en welvaart.

Geachte aanwezigheden in al uw titels en hoedanigheden,

Ik weet niet hoe het voor u voelt, en misschien is het omdat ik als gouverneur anders naar de actualiteit en de samenleving kijk, maar sedert ik als gouverneur bevoegd werd voor de noodplanning en het crisisbeheer, lijkt het alsof we de voorbije tijd van crisis naar crisis zijn gelopen.

Vooreerst was er de coronacrisis, vervolgens moest de Brexit in goede banen worden geleid. Vorige zomer waren er extreme weerfenomenen waarbij het zuiden van ons land werd getroffen door een waterbom, met een dramatische tol aan menselijk leed en materiële schade. Dit jaar is er de oorlog in Oekraïne, maar ook de hoge temperaturen en een tekort aan neerslag.

Telkens opnieuw werden noodplannen uitgerold, afgeschaald en vaak niet helemaal opgeborgen. Telkens opnieuw aan de slag, in het beheer van meer dan één crisis tegelijkertijd.

Telkens ook één constante: **op onze uniformberoepen konden we altijd rekenen.**

Defensie, politie, brandweer, de medische discipline, civiele bescherming en het Rode Kruis, maar ook beroeps- en vrijwilligerskorpsen, noodcentrales en noodplanners, en ook de burgemeesters en hun colleges, de vele medewerkers binnen de gemeente- of stadsdiensten. Ze stonden altijd paraat en moesten zich crisis na crisis heruitvinden. Chapeau!

Tot slot, zowel na de overstromingen, als tijdens de coronapandemie en in de vaccinatiecentra, en zeker ook vandaag in volle Oekraïnecrisis: **ook onze burgers staan klaar. Klaar om te helpen.**

Niettegenstaande een snel veranderende tijd met heel wat onzekerheid en nieuwe uitdagingen, na een coronapandemie die lange tijd onze sociale contacten heeft beperkt, onze sociale structuren en verenigingen onder druk heeft gezet. Fakenews, polarisering, harde woorden op het internet, gewelddadige betogingen. Er waren de voorbije tijd momenten waarop het leek alsof de samenleving uit elkaar viel.

De gouverneur verwelkomt het Prinsenpaar in het Provinciehuis. De kleinkinderen van gedeputeerde Riet Gillis overhandigen de Prinses een bloemetje.

Niets is minder waar.

Kijk vandaag: onze verenigingen, ze bestaan nog. Meer zelfs: het afgelopen jaar kon ik, in mijn ambtswoning, 16 Oost-Vlaamse verenigingen die 50 jaar of langer bestaan een predicaat tot 'Koninklijke' Maatschappij uitreiken. Dit na vijftig jaar of meer bevlogen enthousiasme, voortdurend vrijwillig engagement en actieve inzet voor onze medemensen in sportieve, culturele en/of sociale initiatieven. Niet gefnuikt door het virus, maar veerkrachtig voor onze burgers.

En dit mocht terecht vereremerkt worden, want verenigingen zijn de brandstof voor een warme samenleving, een dam tegen eenzaamheid en doorgedreven individualisme, en waardevolle partners bij de aanpak van verschillende maatschappelijke uitdagingen.

Samen met het verenigingsleven trekt ook het sociale leven zich opnieuw op gang. Festivals vinden plaats als vanouds. Jongeren krijgen de kans om zorgeloos jong te zijn. En ouderen om zich nog even jong te wagen.

We hebben het Ros Beiaard opnieuw zien uitrukken, de Ronde van Vlaanderen doorkliefde een ware mensenmassa en we staan vandaag in het hart van een stad waar 10 dagen weinig geslapen wordt en honderdduizenden mensen één van de grootste volksfeesten van Europa beleven.

De samenleving bruist opnieuw, op een positieve manier.

En dat is belangrijk. Want **het zijn de burgers, met of zonder uniform, die bepalen hoe ver onze dromen en ambities als provincie, maar ook als land kunnen rijken.**

Ook de Oekraïnecrisis toont aan hoe belangrijk burgers zijn in het realiseren van onze ambities. In Oost-Vlaanderen wonen bijna 2500 Oekraïense ontheemden bij een particulier thuis of in een bijkomende woning van een particulier. Maar liefst 70% van het aanbod aan verblijfplaatsen wordt door burgers gerealiseerd. Zonder hen konden we als land niet solidair zijn, zonder hen konden we onze ambitie niet waarmaken.

Ik wil daarom alle burgers oprecht bedanken, en vooral oproepen om ambitieus te blijven, maar ook om vertrouwen te hebben.

Ze hebben daar alle redenen toe.

Ik zeg het graag met een kwinkslag, en oordeel zelf: **in het Oosten, in Oost-Vlaanderen, komt de zon op. Meer dan een mooi gezegde.** Kennisinstellingen, bedrijven, burgers en overheden werken hier effectief samen aan de samenleving en economie van morgen. **Innovatie vormt het hart van onze provincie.**

We zijn voorlopers in zowat alles dat op 'tech' eindigt. Biotech, healthtech en nu in het bijzonder ook cleantech. De ideeën en investeringen van vandaag, zorgen voor de oplossingen die we morgen nodig hebben om te bouwen aan een duurzame samenleving.

Maatschappelijke waardigheid, veiligheid en duurzame producten in Oost-Vlaanderen; hier wordt er samen aan gewerkt.

Als getuige vanop de eerste rij is het voor mij misschien gemakkelijker om optimistisch te zijn, maar **de sleutel tot succes zit finaal bij jullie allemaal.**

'Durf denken' is al jarenlang het credo van onze universiteit.

We prikkelen onze provincie om beter te doen.

Als we het ook samen doen, dan twijfel ik er niet aan: alles komt goed!

Fijne feestdag!

De gouverneur als toezichthoudende overheid

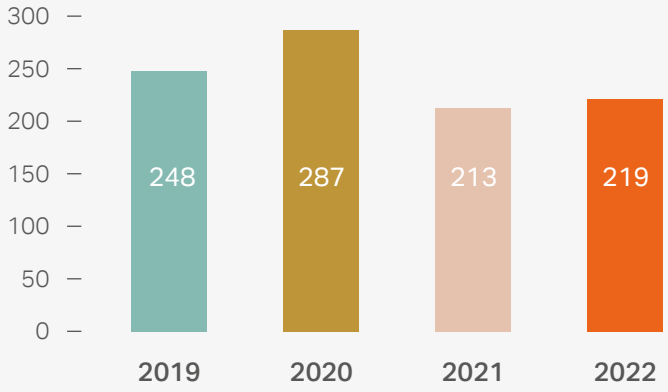
Als toezichthoudende overheid staat de Vlaamse Minister van Binnenlands Bestuur samen met de gouverneur in voor het algemeen bestuurlijk toezicht op lokale besturen van Oost-Vlaanderen: de gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de autonome gemeentebedrijven, de politiezones, de hulpverleningszones, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en andere samenwerkingsvormen. Veelal gaat het om klachten van burgers, mandatarissen, organisaties of verenigingen, die niet akkoord gaan met een besluit of een beslissing die door een lokaal bestuur werd genomen.

Na een grondig onderzoek van de gouverneur en haar Vlaamse administratie, het Agentschap Binnenlands Bestuur (afdeling Oost-Vlaanderen), waarbij de standpunten van alle betrokken partijen worden opgevraagd, kan de klacht resulteren in de vernietiging van een besluit. Ook een brief aan het bestuur in kwestie, al dan niet met opmerkingen, is mogelijk. In sommige gevallen is de gouverneur echter niet bevoegd om zich uit te spreken over de klacht en verwijst ze door naar de bevoegde instantie.

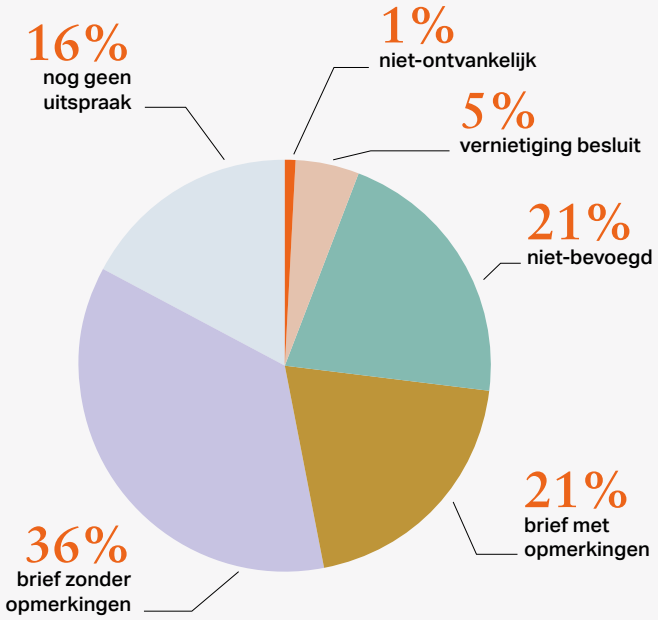
Deze vorm van klachtenbehandeling geeft aan de indieners de mogelijkheid om feedback te geven over de werking, beslissingen en dienstverlening van de lokale besturen. Met de ontvangen feedback kan het lokaal bestuur haar werking en dienstverlening bovendien optimaliseren, en dat is in het belang van iedereen.

Daarnaast kunnen lokale besturen ook bij de gouverneur terecht voor adviesvragen. Dit kan helpen voorkomen dat beslissingen later omwille van onzorgvuldig bestuur moeten worden vernietigd.

EVOLUTIE AANTAL KLACHTEN

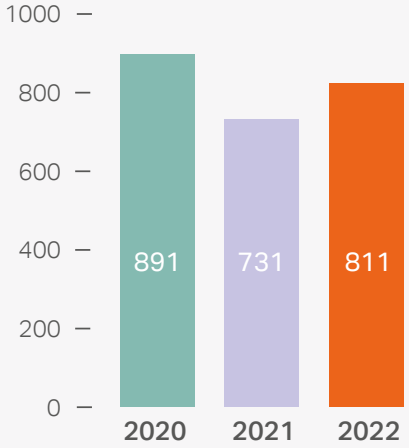
KLACHTEN IN 2022: UITKOMST

KLACHTEN IN 2022: THEMA TOP 5

1. Werking politieke organen
2. Patrimonium
3. Werking administratieve diensten
4. Rechtspositieregeling
5. Overheidsopdrachten

EVOLUTIE AANTAL ADVIESVRAGEN

ADVIES IN 2022: THEMA: TOP 5

1. Werking politieke organen
2. Rechtspositieregeling
3. Strategisch en financieel beheer
4. Fondsen
5. Fiscaliteit

Met koningin Mathilde op de fiets voor het mentaal welzijn!

In 2023 blaast Hare Majesteit de Koningin 50 kaarsjes uit. In de aanloop naar die bijzondere dag maakte koningin Mathilde van de gelegenheid gebruik om een positieve boodschap rond mentaal welzijn uit te dragen. Onder het motto 'Samen in beweging voor het mentale welzijn' ondernam de koningin in alle tien de provincies van het land een sportieve activiteit samen met mensen en organisaties die begaan zijn met projecten rond mentaal welzijn. In Oost-Vlaanderen kwam de koningin fietsen. De organisatie van de fietstocht was in de handen van de gouverneur.

Op woensdag 7 september 2022 verwelkomde de gouverneur de Koningin in Oost-Vlaanderen voor een fietstocht van 31 kilometer in het Meetjesland langs Eeklo, Kaprijke, Lievegem en Maldegem. Alle deelnemers, 34 in totaal, verzamelden op het plein voor 'De Plek', een jeugdwelzijnswerking die rust, actie en ondersteuning biedt aan jongeren en jongvolwassenen die een link hebben met de gemeentes Eeklo, Sint-Laureins en Kaprijke. Zij kunnen er terecht voor georganiseerde activiteiten en een plaats om te chillen, maar ook met vragen over onderwijs, werk, goed in je vel zitten of andere dingen die jongeren bezig houden.

De medewerkers en jongeren van 'De Plek' sloten ook zelf aan voor de fietstocht. Nog in het peloton: enkele leden van vzw Anvasport, een vereniging uit Melle die mensen met een motorische handicap helpt om opnieuw deel te nemen aan verschillende sporttakken – waaronder het G-wielrennen – om zo hun sociale contacten op te bouwen en uit hun isolement te geraken. Ook de deelnemers van het project 'Stichting Brandwonden – Mont Ventoux' fietsten mee. Deze brandwondenpatiënten beklommen

Groepsfoto met alle deelnemers.

in 2019 de Mont Ventoux in Frankrijk, tegen de fysieke en mentale pijn die een revalidatie met zich meebrengt, maar vooral om de wereld te tonen wat ze nog wel kunnen. De tocht werd professioneel begeleid door 4 ervaren fietsers van de Oost-Vlaamse afdeling van de Vlaamse Wielerschool.

Na 20 kilometer werd er even halt gehouden bij Provinciaal Domein Het Leen, gekend omwille van het bloeiend bos van maar liefst 278 hectare met wandelpaden om urenlang in te verdwalen. Veel tijd om daarvan te genieten was er niet, want na een korte verfrissing zette de groep koers naar haar uiteindelijke bestemming: Provinciaal Streekcentrum Huysmanhoeve. In dit gemeenschapscentrum – gebouwd in de 17de eeuw – starten tal van fiets- en wandeltochten en worden dankzij de vrijwilligers van vzw Plattelandshoeve heel wat educatieve activiteiten georganiseerd. De fietsers werden er getrakteerd op een lokaal hapje en drankje. Zanggenootschap Meetjesland zorgde voor een verjaardagslied voor de koningin, die nadien in gesprek ging met alle deelnemers.

“Tijdens de tocht maakte Hare majesteit de tijd om met de deelnemers een babbeltje te slaan. Ook ik had een heel aangenaam gesprek. Hare majesteit was heel geïnteresseerd in wat er met mij gebeurd was: hoe kwam ik aan al die littekens, maar ook was ze bezorgd hoe ik ermee omging, en vooral hoe ik dit alles verwerkte. Tijdens de tocht was er heel wat belangstelling door omstaanders. Ze begrepen niet wat er gebeurde, en hadden zeker niet door dat Hare majesteit met ons meefietste. Na een leuke stop en op het einde een prachtige receptie, konden we de koningin bedanken voor de interesse en het begrip dat ze toonde. Het was voor mij een prachtige en een unieke ervaring in een supermooie omgeving.”

Jan Van Bastelaere,
beklom in 2019 de Mont Ventoux samen met andere brandwondenpatiënten

“Als Vlaamse Wielerschool weten we als de beste dat het Meetjesland een fietsparadijs is en we waren dan ook vereerd dat koningin Mathilde naar de streek afzakte voor een fietstocht met kwetsbare mensen, mensen met een beperking en mensen die worstelen met hun mentaal welzijn. Het was best spannend, want de organisatie verliep in het geheim zodat de koningin samen met de deelnemers in alle rust kon fietsen. Er werd ons gevraagd niets te communiceren en iedereen hield wonderwel zijn mond, zodat het evenement in alle discretie kon doorgaan. Als Vlaamse Wielerschool zorgden we voor de begeleiding van de rit en reden we aan ongeveer 15 kilometer per uur over verkeersluwe wegen en fietspaden. Iedereen kreeg de kans om een moment naast de koningin te rijden. Daarbij viel het meerdere deelnemers wat voor een spontane en enthousiaste vrouw zij is. Voor ons als begeleiders was het een hele oplichting dat er geen valpartijen waren of mensen pech kenden, waardoor we gerust durven te stellen dat de fietstocht een groot succes was. We zijn de gouverneur dankbaar dat ze aan ons heeft gedacht om deze tocht te begeleiden.”

Stefaan d’Hoore en Tom Van den Haute,
vzw Vlaamse Wielerschool

Koningin Mathilde wordt bij aankomst in de Huysmanhoeve samen met gouverneur Carina Van Cauter ontvangen door (v.l.n.r.) burgemeesters Luc Vandevelde (Eeklo), Kim Martens (Lievegem), Pieter Claeys (Kaprijke) en Koenraad De Ceuninck (Maldegem), en gedeputeerde Leentje Grillaert.

De deelnemers van het project ‘Stichting Brandwonden – Mont Ventoux’ na afloop van de fietstocht (met als tweede van rechts Jan Van Bastelaere).

Tom Van den Haute van de Vlaamse Wielerschool (rechts) naast Hannelore van vzw Anvasport (links).

“Toen ik in 2014 mijn beide benen verloor op weg naar mijn werk, dacht ik dat sporten nooit meer mogelijk was. Gelukkig leerde ik al snel Anvasport vzw kennen. Dankzij deze organisatie leerde ik zit-skiën. Dat is skiën op één skilat waar een kuipstoeltje op is geïnstalleerd. Zit-skiën is nog moeilijker dan gewoon skiën. En ik kan het weten, want tot mijn 24ste had ik nog geen beperking en ging ik dus nog gewoon op skireis zonder speciale hulpmiddelen. Nu ziet het er dus een beetje anders uit als ik de berg kom afgegleden aan 50 kilometer per uur. Met Anvasport gaan we naast skiën ook regelmatig fietsen. Zo ook op 7 september. Maar die dag was het wel extra speciaal, want koningin Mathilde zou erbij zijn. Ik kreeg de eer om een aantal kilometer naast de koningin te fietsen. Daarbij stelde ze mij heel wat vragen. Ik vertelde haar dat ik het nu, na 8 jaar, nog heel moeilijk heb met de reacties van mensen op straat. Ik voel me vaak een alien. Gelukkig voel ik mij op mijn werk wel helemaal thuis. Ik ben PR-verantwoordelijke voor het Multifunctioneel Centrum Ten Dries in Landegem, een warme plek waar een honderdtal kinderen en jongeren met een motorische of meervoudige beperking zicht thuis voelen. Hier is iedereen even bijzonder, zoals ik bijzonder ben.”

Hannelore Vens, *vzw Anvasport*

Koningin Mathilde in gesprek met de medewerkers en jongeren van De Plek.

“Woensdag 7 september is een dag die we bij De Plek niet snel zullen vergeten. De jongeren trappelden ’s ochtends wat nerveus rond omdat ze niet goed wisten wat ze precies konden verwachten. “Waarover moeten we spreken, wat mogen we allemaal zeggen en wat niet?”. We stelden hen gerust dat ze gewoon zichzelf mochten zijn. Toen de koningin toekwam, zag je veel glunderende blikken en de nieuwsgierigheid nam toe. We begonnen enthousiast aan de fietstocht en kwamen langs paadjes die we nog niet eerder gezien hadden. Tijdens de tocht hadden we de eer om even in gesprek te gaan met de koningin, de gouverneur en vele anderen die meefietsten. Nadien spraken we vol lof en respect over de koningin en heel de entourage. Bij de tussenstop en eindhalte konden we nog wat meer genieten van het zonnige zomerse weer, de gezelligheid en uiteraard ook de heerlijke lokale hapjes in de Huysmanhoeve. Met een brede glimlach keerden we terug en werd er nog lang nagepraat over deze unieke ervaring.”

Fleur Rooms, *coördinator De Plek*

Cécile, de kleindochter van de gouverneur, krijgt de eer om de koningin een bloemetje te overhandigen.

Rivierherstel Leie

Herstel van natuur én vertrouwen

Meer dan 10 jaar na de start van het project Rivierherstel Leie werd de gouverneur van Oost-Vlaanderen, samen met haar collega uit West-Vlaanderen, door de Vlaamse Regering als intendant aangesteld. Hun opdracht: het vertrouwen in de regio herstellen en draagvlak voor het rivierherstelplan vergroten, om zo tegen eind 2024 de eerste 100 ha, van in totaal 500 ha, watergebonden terrestrische natuur te realiseren. Een jaar na hun aanstelling formuleerden beide gouverneurs enkele aanbevelingen voor de toekomst en werd alvast 112,90 ha natuur gevonden.

Onder de noemer van het Seine-Schelde-project, onder leiding van De Vlaamse Waterweg en met steun van de Europese Unie, ondergaat de Leie momenteel ingrijpende infrastructuurwerken. Die zijn nodig om van de binnenvaart een volwaardig alternatief voor goederenvervoer op de weg te maken, met minder verkeersdrukte, meer veiligheid en een schoner milieu als resultaat. De ingrepen leggen op de Leievallei echter een zwaar ecologisch passief: veel van de natuurlijke ruggengraat gaat verloren. De waterwegbeheerder zet daarom ook in op natuurherstel en natuurcompensatie.

Moeizame zoektocht naar 500 ha natuur

Al in 2006 besliste de Vlaamse Regering dat er een ecologisch netwerk van 500 ha watergebonden terrestrische natuur diende gerealiseerd te worden langs de oevers van de Leie tussen Deinze en Wervik. Deze natuur kan verschillende vormen aannemen: vochtig hooiland, moeras, plas- en draszones, vernatte weilanden enzovoort. De zoektocht ging gepaard met het uitwerken van de vereiste studies en het bepalen van een gepast instrumentarium. Uiteindelijk bleken 10 afgebakende deelgebieden langs de Leie geschikt voor de ontwikkeling van watergebonden terrestrische

natuur. De benodigde gronden bevinden zich echter voornamelijk in landbouwgebruik. Boeren die hun grond verkopen, moeten op een marktconforme manier vergoed worden of krijgen ruilgrond aangeboden.

Midden 2021, meer dan 10 jaar na de start van het project, bleek echter amper 4 ha natuur gerealiseerd. Binnen de afgebakende deelgebieden had weliswaar circa 238 ha een natuurbestemming gekregen (via een gewestplan of ruimtelijk uitvoeringsplan), maar omdat de gronden nog in actief landbouwgebruik zijn (in eigendom of pacht), kon niet gestart worden met de inrichting tot watergebonden terrestrische natuur. De liggen van deze gronden is ook erg versnipperd, waardoor vernatting invloed heeft op aangrenzende private percelen. Ook de zoektocht naar ruilgronden verliep erg moeizaam. Bovendien riep het project door de grote impact op de landbouw en de onzekerheid over het uitdoofbeleid en de flankerende maatregelen grote weerstand op in de regio.

> “Vanuit hun functie als Vlaams ambtenaar hebben de gouverneurs een coördinerende rol en kunnen zij de brugfiguur vormen die nodig is om het rivierherstel terug op de sporen te krijgen.”
>
> **Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir en Vlaams minister van Openbare Werken Lydia Peeters**

Gouverneur van Oost- en West-Vlaanderen aangesteld als intendant

Om het project terug op de rails te krijgen, stelde de Vlaamse Regering op 24 september 2021 de provinciegouverneurs van Oost- en West-Vlaanderen aan als intendant, en dit voor een periode van 1 jaar. Hun opdracht: het vertrouwen herstellen en draagvlak voor het rivierherstelplan vergroten, om zo tegen eind 2022 alvast 100 ha te vinden in de deelgebieden Neerhoek-Ponthoek en Bavikhove-Ooigembos. Vervolgens heeft de Vlaamse overheid tot 2024 om de natte natuur te realiseren op het terrein. Om die doelstelling te realiseren werd het aantal deelgebieden uitgebreid tot 15 en ook het flankerend beleid werd aangepakt om de slagkracht te vergroten. Wordt de doelstelling niet gehaald, dan gaat de bevoegde minister over tot onteigeningen als ultiem instrument.

De gouverneurs gingen onmiddellijk aan de slag. Er werden (informele) overlegmomenten en terreinbezoeken georganiseerd met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), De Vlaamse Waterweg (DVW), de eigenaars en gebruikers van gronden, landbouw- en milieuorganisaties en de betrokken lokale besturen.

Dit leidde alvast tot de vaststelling dat er al geruime tijd verschillende overheidsdiensten met verschillende projecten actief waren op het terrein, zonder overkoepelende aansturing. Gevolg: lokale besturen, inwoners en landbouwers in de regio weten niet in welke hoedanigheid deze actoren handelen of binnen welk proces hun eigendom eventueel zal aangesproken worden. Afspraken en heldere communicatie zijn dus noodzakelijk. En dat staat of valt met een integrale gebiedsvisie, alvorens het proces te starten om deze inrichting ook bestemmingsgewijs te bestendigen.

Bovendien maakt de landbouw historisch deel uit van ons landschap en heeft het een belangrijk aandeel in het bestaan van open ruimte in Vlaanderen. Landbouwers zijn actoren met een bijzondere terreinkennis, die een essentiële rol kunnen spelen in het nastreven van de doelstellingen van de Vlaamse overheid. Daar moeten de nodige instrumenten voor voorzien worden.

Terreinbezoek van de gouverneur bij landbouwer Joost Denolf in Machelen, in aanwezigheid van de landbouworganisaties en het lokaal bestuur.

RESULTAAT NA 1 JAAR: 111,90 ha natte natuur gevonden

Een jaar na hun aanstelling kunnen de gouverneurs tevreden terugblikken op hun werkzaamheden. In twee tussentijdse rapporten werden enkele aanbevelingen geformuleerd, waaronder:

- In de zoektocht naar natuurherstel moet de huiskavel van de landbouwer (lees: de percelen die met de vergunde woning of stal(len) een ruimtelijk geheel vormen) maximaal worden ontzien.
- De opmaak van een inrichtingsplan voor alle deelgebieden.
- Zelfrealisatie van watergebonden terrestrische natuur door de landbouwer zelf, via natuurbeheerplannen of andere instrumenten, als alternatief voor verwerving door de overheid, moet versterkt worden en stimulerend werken.
- De aanstelling van een procesbegeleider die een vertrouwensband kan creëren met de verkopers van een grond en de overdracht van dossiers tussen verschillende overheidsdiensten kan stroomlijnen.
- Het inventariseren van voorkooprechten in het volledige zoekgebied.

Na 365 dagen luisterbereidheid en oplossingsgerichtheid staat de teller op 111,90 ha die in aanmerking komt voor natte natuur. Daarmee werd de vooropgestelde doelstelling behaald.

Ondertussen besliste de Vlaamse Regering om het intendantschap van beide gouverneurs met 1 jaar te verlengen.

Een nieuwe burgemeester voor negen Oost-Vlaamse gemeenten

In Maldegem is Koenraad De Ceuninck de nieuwe burgemeester. Hij nam de burgemeesterssjerp over van Bart Van Hulle, na een bestuurswissel in de gemeente.

Albert De Geyter is de nieuwe burgemeester van Wetteren, waar partijgenoot Alain Pardaen na 12 jaar burgemeesterschap met politiek pensioen ging.

In 2022 leerden 9 Oost-Vlaamse gemeenten hun nieuwe burgemeester kennen. Zowel in Maldegem, Temse, Wetteren, Ronse, Lievegem, Sint-Martens-Latem, Erpe-Mere, Buggenhout en Moerbeke veranderde de burgemeesterssjerp van schouder. Maar niet voordat de nieuwe burgervader de eed aflegde in handen van de gouverneur. Geen louter protocollaire gebeurtenis, maar wel een belangrijke (eerste) ontmoeting, die traditiegetrouw plaatsvindt in de ambtswoning in Gent en waarbij ook de voorganger een uitdrukkelijk woord van dank krijgt. De gouverneur blijft daarna in nauw contact met alle burgemeesters, om advies te geven, te bemiddelen en te zoeken naar oplossingen. Niet alleen in het kader van crisissen wordt er immers nauw samengewerkt. Samen met de burgemeesters brengt de gouverneur de wetstraat naar de dorpsstraat door de beslissingen van de Vlaamse en federale overheden uit te werken op het terrein en onduidelijkheden of problemen daarbij te escaleren. Er is ook een vertrouwensrelatie tussen de gouverneur en de burgemeesters, waarbij wederzijds advies en goede praktijken worden gedeeld. Tijdens de eedaflegging kan de nieuwe burgervader dan ook alvast kennismaken met de dienstverlening en ondersteuning van de gouverneur en haar medewerkers.

Hugo Maes volgde zijn partijgenoot Luc De Ryck op, die de voorbije 30 jaar burgervader van Temse was.

In Ronse is Ignace Michaux naast Bommelskoning nu ook burgemeester. Hij nam de sjerp over van Luc Dupont, die 22 jaar burgervader van zijn gemeente was.

Stijn Deschepper is de nieuwe en meteen ook laatste burgemeester van Moerbeke, dat op 1 januari 2025 zal fuseren met Lokeren. Hij neemt de sjerp over van Robby De Caluwé.

Met Kim Martens kent Lievegem haar tweede burgemeester. Martens nam immers de fakkel over van partijgenoot Tony Vermeire, die “de architect” van fusiegemeente Lievegem wordt genoemd.

Hugo De Waele nam in Erpe-Mere na eencarrière van 40 jaar – waarvan 13 jaar als burgemeester – afscheid van de lokale politiek en gaf de burgemeesterssjerp door aan Tom Van Keymolen.

In Sint-Martens-Latem is Pieter Vanderheyden de nieuwe burgemeester. Hij volgde partijgenote Agnes Lannoo-Van Wanseele op.

Den bakker van den Briel’ – in Buggenhout ook wel bekend als Geert Hermans – kreeg de sleutels van het gemeentehuis van zijn voorganger en partijgenoot Pierre Claeys.

Koningspaar opent Gentse Floralien

De 36ste editie van de Gentse Floraliën werd op donderdagochtend 28 april 2022 traditiegetrouw geopend door Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin. Maar liefst 295 nationale en internationale topfloristen, siertelers, tuinarchitecten en kunstenaars zorgden voor 8.500 vierkante meter bloemenpracht. De azalea's konden niet ontbreken, maar ook het Lam Gods was als een rode draad aanwezig. En in 't Kuipke geen wielrenners, maar wel 500 bomen.

Prinses Elisabeth doopt RV Belgica

Voor haar allereerste officiële taak zonder de aanwezigheid van de koning of de koningin zakte Kroonprinses Elisabeth op zaterdag 25 juni 2022 af naar de provinciehoofdstad van Oost-Vlaanderen. Daar doopte ze het nieuwe Belgische oceanografisch onderzoeksschip RV Belgica, dat voor de gelegenheid enkele dagen lag aangemeerd in peterstad Gent. Na het uitspreken van de doopformule 'Ik doop u Belgica en wens u en uw bemanning een behouden vaart' brak de kroonprinses met succes een fles champagne op de romp van het schip.

En de titel ‘Koninklijke Maatschappij’ gaat naar…

Verenigingen die vijftig jaar (of langer) bestaan, kunnen de titel ‘Koninklijk’ aanvragen door een dossier in te dienen bij het kabinet van Zijne Majesteit de Koning. Na een grondig onderzoek vraagt Zijne Majesteit de Koning vervolgens aan de gouverneur om het officiële predicaat en de bijhorende titel aan de vereniging te overhandigen.

In 2022 werden 16 Oost-Vlaamse verenigingen samen met de vertegenwoordigers van hun lokaal bestuur door de gouverneur in haar ambtswoning uitgenodigd voor een officieel overhandigingsmoment. Niet gefnuikt door het coronavirus, maar veerkrachtig en geëngageerd voor de Oost-Vlamingen in sportieve, culturele en/of sociale initiatieven, werden ze terecht vereremerkt. Want verenigingen zijn de brandstof voor een warme samenleving, een dam tegen eenzaamheid en doorgedreven individualisme, en waardevolle partners bij de aanpak van verschillende maatschappelijke uitdagingen.

De historische plaats ‘De Wal’, een restant van een middeleeuwse versterking, en één van de best bewaarde exemplaren in Vlaanderen, wordt al vele jaren prima onderhouden door de Walvissers uit Ressegem, een deelgemeente van Herzele. En zo staat de gouverneur voor de gelegenheid met haar man, burgemeester Johan Van Tittelboom, op de foto.

In Wondelgem is de kermiskoers in augustus dankzij Wielerclub Arnold Standaert vzw ondertussen een klassieker. Voorzitter en stichter Ernest Van der Haeghen was dan ook terecht trots op het predicaat voor zijn vereniging.

Feestcomité Kerksken klinkt op de titel, want al meer dan vijftig jaar weten ze in deze deelgemeente van Haaltert dat er altijd een goede reden om te vieren is, met als hoogtepunt de jaarlijkse driekoningenfeesten.

De Prinsencaemere uit Aalst verenigt al sinds 1972 voormalige Prinsen Carnaval en was voor de gelegenheid piekfijn uitgedost.

Deze Oost-Vlaamse verenigingen gaan voortaan als 'Koninklijke Maatschappij' door het leven:

Jitsu-Kwai Hamme vzw – Prinselycke Carnavalcaemere der Aloude Kaiserlycke Stede tot Aelst vzw – De Aalsterse Gilles vzw – Basketbalclub Scheldejeugd Temse vzw – Appels Korfbalclub vzw – Moerzeekse Recreatie vereniging vzw – Wielerclub Arnold Standaert Wondelgem vzw – Walvissers Ressegem – Gymno vzw – Volleybalclub Panda's Lokeren vzw – vzw Stoeterij Ter Kleye – Wielertoeristenclub De Evervrienden – vzw Artevelde Wielersportvereniging – vzw Omloop Kluisbergen – vzw Belgische Sint-Bernard Club – Feestcomité Kerksken

COLOFON

Carina Van Cauter
Gouverneur Oost-Vlaanderen

Met dank aan de gewaardeerde redactionele medewerking van mijn kabinetsleden, Manu Adriaens en mijn Vlaamse en federale medewerkers.

Fotomateriaal: Simon Bequoye (p. 3, 7, 8, 10, 43, 52-55, 59-62, 66-67, 70-71), Belga Image (p. 5, 19, 25), Provinciebestuur Oost-Vlaanderen (p. 35, 48-51, 68), Michiel Devijver (p. 28), AZ Maria Middelares (p. 47), Stéphanie Eeckhout (p. 66-67, 70-71), Belgian Defense - Michel Cauffman (p. 69).

Vormgeving: Karakters, Gent, www.karakters.be
Druk: ABC Drukkerij, Ninove, www.abc-drukkerij.be

© Gouverneur Oost-Vlaanderen, 2023

Provinciehuis
Gouvernementstraat 1
9000 Gent
09 267 80 21
kabinet.gouverneur@oost-vlaanderen.be
www.carinavancauter.be

GOUVERNEUR
Carina
VAN CAUTER
PROVINCIE OOST-VLAANDEREN